

SÖKAREN

NR 2

1982 ÅRGÅNG 19

LÖSNUMMERPRIS 10:00 inkl. moms

"Alternativa nobelpriset" 1981

Patrick van Rensburg, Bill Mollison, donatorn Jakob von Yxkull och Mike Cooley

1981 var andra året Jakob von Yxkulls stiftelse The Right Livelihood Foundation delade ut ett "alternativt nobelpris". Donatorn vill "stödja dem som sysslar med världens verkliga problem i dag". Pristagare var en sydafrikansk pedagog, en australiensisk odlare och en engelsk fackföreningsman. (Foto Per Sellmann.)

Jakob von Yxkull

”ALTERNATIVA NOBELPRISET” andra året

Av Åsa Freij

Utdelningen av nobelprisen skedde 1981 som vanligt med utomordentlig pompa och ståt – samtidigt som en stor del av världen svälter och lider. I skuggan av de glänsande festligheterna utdelades dagen innan – den 9 december – det årliga Right Livelihood-priset, även kallat alternativa nobelpriset. Det var i Hamburgerbryggeriet, Stockholm, med pristagare i vardagskläder och för deltagarna en vegetarisk macka, musik och tal till en kostnad av 60 kronor per person.

Det är stora vetenskapliga bedrifter som belönas med nobelpris, ingen tvekan om det. Men det är inte helt säkert att de verkligen blir till nytta för mänskligheten eller att de är de viktigaste vetenskapliga insatserna just nu. Däremot råder det knappast något tvivel om att den engelske fackföreningsmannen i grå kostym, den australiensiske odlaren i ylletröja och den landsflyktige sydafrikanske läraren i manchesterbyxor, vilka delade på det alternativa nobelpriset, ca 250 000 kronor, har bidragit till att göra livet dragligare för många och framtiden ljusare för mänskligheten – inte minst som inspirerande föredömen.

Det är den unge donatorn, utlandssvensken Jakob von Yxkulls avsikt att ”stödja dem som sysslar med världens verkliga problem i dag”. Han har skänkt den förmögenhet han tjänat som frimärksexpert till en stiftelse som han grundat, The Right Livelihood Foundation (ung. Stiftelsen för rätt levnadssätt) vilken skall förvalta förmögenheten och årligen dela ut priset. 1980 – första året – delades 250 000 kronor mellan arkitekten Hassan Fathy, som lär Egyptens fattiga att bygga hus av lera, och hjälporganisationen Plenty International. Det senare priset hämtades av Stephen Gaskin, ledare för kollektivet The Farm i USA, som står bakom hjälporganisationen.

Jakob von Yxkull menar att nobelprisen inte utdelas enligt stiftaren Alfred Nobels vilja, som var att belöna dem som gjort mänskligheten den största nyttan. Han anser att de moraliska aspekterna kommer helt i skymundan. Man belönar kunskap för kunskapens egen skull utan hänsyn till vilket värde den har för människorna.

Pristagarna 1981

Den engelske ingenjören och fackföreningsmannen Mike Cooley fick priset för sitt arbete med att planera och främja tillverkningen av samhällsnyttiga produkter i stället för vapen. Han har nyligen blivit avskedad av industri- och rustningsjätten British Lucas Aerospace Corporation i England – sedan han vägrat låta sig omplaceras inom koncernen – för att han ägnat sig åt problem som tillhörde samhällets område, inte företagets...

Mike Cooley är den främste talesmannen för en grupp vid Lucasfabrikerna som har en alternativ produktionsplan med idealet ”meningsfullt arbete, meningsfull produktion”, vilken nu håller på att bli känd över hela världen. Arbetare, tekniker och tjänstemän vid koncernens olika fabriker har tillsammans på sin fritid utarbetat en detaljerad plan som beskriver över 150 samhällsnyttiga produkter. Om dessa tillverkades inom koncernen med det kunnande som redan finns där, skulle det rädda de hotade jobben åt många och ge koncernen nyttiga uppgifter samt göra den oberoende av produktion för militära ändamål.

Alternativ-gruppen vill att det ska vara vettiga saker som produceras, t ex handikapphjälpmedel. Tillverkningen av flygplanet Concorde har de vänt sig mot. Det produceras i liten skala, är oerhört dyrt i tillverkningen och även mycket dyrt att flyga – bara de ri-

ka kan ha nytta av det, och det är miljöovänligt.

Lucas-arbetarna vänder sig också mot att man upphört att tillverka dialysapparater, som renar blodet hos njursjuka. Apparaterna var inte lönsamma. Alternativgruppen tog reda på om behovet av apparater var tillgodosett. Det visade sig att 3 000 människor dog varje år på grund av bristen på dialysapparater.

Då koncernen förkastade arbetarnas alternativa produktionsplan, grundade man ett litet forskningscenter, CAITS, Centret för Alternativa Industriella och Teknologiska System, för att främja alternativ-planens syften. Till CAITS har Mike Cooley skänkt sin del av prissumman, ca 85 000 kronor.

Den landsflyktige sydafrikanske pedagogen Patrick van Rensburg fick Right Livelihood-priset för sitt arbete med att utveckla modeller för utbildning som kan gagna och slutligen socialt frigöra majoriteten av tredje världens befolkning. Han har bland annat startat ungdomsbrigad-rörelsen i Botswana. Brigader av ungdomar, f d gerillasoldater, har getts arbete, där arbetet också är en nyttig både teoretisk och praktisk utbildning.

van Rensburg driver också sedan 1979 Stiftelsen för Undervisning med Produktion i Zimbabwe. Han menar, som namnet antyder, att i en god, nyttig utbildning måste teori och praktik förenas. Man lär genom att själv göra. Det är särskilt viktigt för tredje världens folk att de får en utbildning som är praktiskt användbar, att de får lära sig hur man gör saker.

Patrick van Rensburg säger att hans upplevelser i barn- och ungdomen av rasförtrycket i Sydafrika gjorde starkt intryck på honom: ingen, som inte varit med om det, kan föreställa sig hur det är att växa upp i den påtvingade tron att man själv på grund av sin hudfärg

är förmer än vissa andra och att det är rätt att behandla andra illa eftersom de har annan hudfärg.

Sitt vuxna liv har van Rensburg ägnat åt att försöka förbättra förhållandena för de svarta i södra Afrika genom att starta utbildning som förenar teori och praktik.

Den australiensiske jordbruks-pionjären Bill Mollison har grundat Institutet för Permakultur. Han beskriver permakultur som ett ”integrerat, levande system av perenna och självreproducerande växt- och djurarter, som är nyttiga för människan” – med andra ord ”ett komplett ekologiskt odlingssystem”. Han är övertygad om att ett sådant system med låg energiförbrukning och hög avkastning, baserat på permanens, är ett möjligt mål för hela världen.

Ett exempel på hur det ser ut på ett odlingsställe som anlagts enligt Mollisons modell: Ett höns hus är placerat så att det genom hönsens kroppsvärme värmer upp ett växthus. Hönsen kontrollerar skadedjur i fruktodlingen. De levererar också gödsel för växter och för algodlingar i en närliggande fiskdam och de föder sig själva i trädgården. Allt går runt. De olika komponenterna betjänar varandra. En permakultur bygger på naturens egen balans och samarbetsförmåga och den suger inte ut jorden. Den är självförsörjande, behöver inte tillföras något utifrån.

Alla tre pristagarna, kanske främst Mike Cooley, formulerade väl den ohållbara och groteska situation som världen och mänskligheten befinner sig i idag, hur människan blivit ett offer för sina egna materialistiska värderingar och sin teknologi och hur kort steget är till att hon utplånar sig själv. Ändå såg han, liksom de andra två pristagarna, positivt på möjligheten att styra utvecklingen rätt, om vi bara lägger litet visdom till den kunskap vi besitter.

Forts på sidan 32

Patrick van Rensburg (överst) och Bill Mollison (i mitten) tar emot priset ur Jakob von Yxkulls hand. Nederst Mike Cooley. (Foto Per Sellmann.)

LIVSFESTIVAL I STOCKHOLM

”Låt oss tända ljus!”

En ”livsfestival” hölls i december i Stockholm. Det var program i Allhuset, Frescati lördagen den 12:e från klockan 11.00 till drygt midnatt. För arrangemangen svarade främst Björn Roxendal, Eva Horney och studentprästerna. Det blev litet improviserat, men flöt ändå rätt väl med samtidiga program i två lokaler: föredrag, teater, film, lekar, sång, musik, dans, meditation och samspråk mellan de närvarande.

Några ord ur programhäftet:

”Vi vill fira livet med glädje, humor och allvar, med ekande sång och lyhörd stillhet, med praktisk handling för att leda världen ut ur mörkret och in i ljuset!

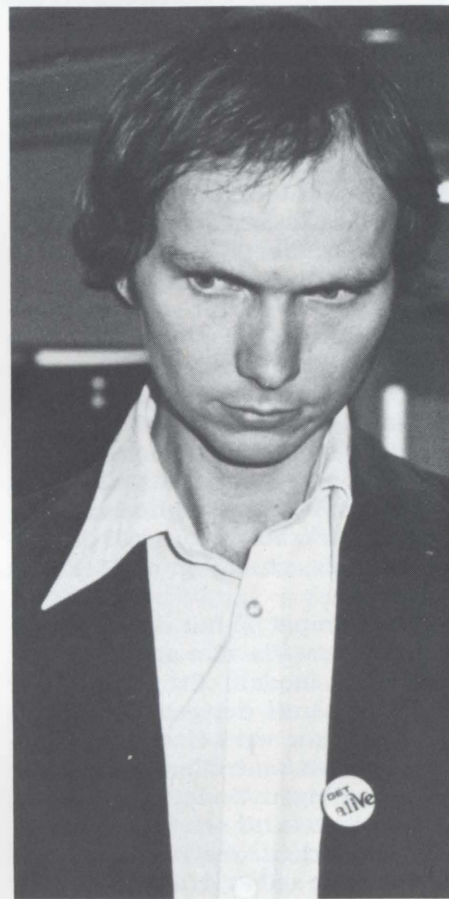
Vi tror att livets goda krafter är tillräckliga för att möta varje pro-

blem – om och när vi använder dessa krafter och tillåter dem att verka – ljus är en kraft att räkna med!

Den hos oss etablerade kulturen, politiken, vetenskapen och religionen räcker inte för att ge de lösningar vi måste ha på problemen som tynger människa, miljö och samhälle.

På alla områden finns det nödvändiga och möjliga alternativ, som vi kan finna om vi bestämmer oss för att vara för livet och verka i överensstämmelse med dess lagar”.

Bland festivalmedverkande fanns Björn Roxendal, som talade om vårt inre centrum, vilket är gemensamt för alla; Basile Catomeris, som förklarade vad yoga är och tillsammans med elever demonstrerade yoga; Bill Dockens, en färgad psykologidocent från Uppsala, som föreläste om och demonstrerade *tai chi*, en gammal kinesisk rörelsekonst som syftar till att balansera och frigöra ”chi”-flödet, livsenergin, för att uppnå inre harmoni och fysisk hälsa; Anil Horn, som höll ett tal om ”New Age education”, dvs Nya Tidens undervisning, Jan Grönholm och Kerstin Nordin, som hade ”den nya världsbilden och den nya människan” som ämne. Studentprästerna stod för ett programinslag ”Vägen, Sanningen och Livet”, kristen meditation i ord, ton och dans. I övrigt deltog bland andra trubadurerna Roland von Malmberg, Anders Fugelstad, Jeja Sundström och Stefan Demert samt Lars Lagerstedt, Monica Seilitz, Ambjörn Naeve, Ingvar Nilsson, Björn Örtenheim, Håkan Snellman, Ludvig Jönsson, Jayanti och Jakob von Yxkull, grundaren av det så kallade alternativa nobelpriset, vilken höll ett kort anförande, där han bland annat nämnde att han har fått stöd så att finansieringen av priset nu är säkrad för överskådlig tid.

Björn Roxendal

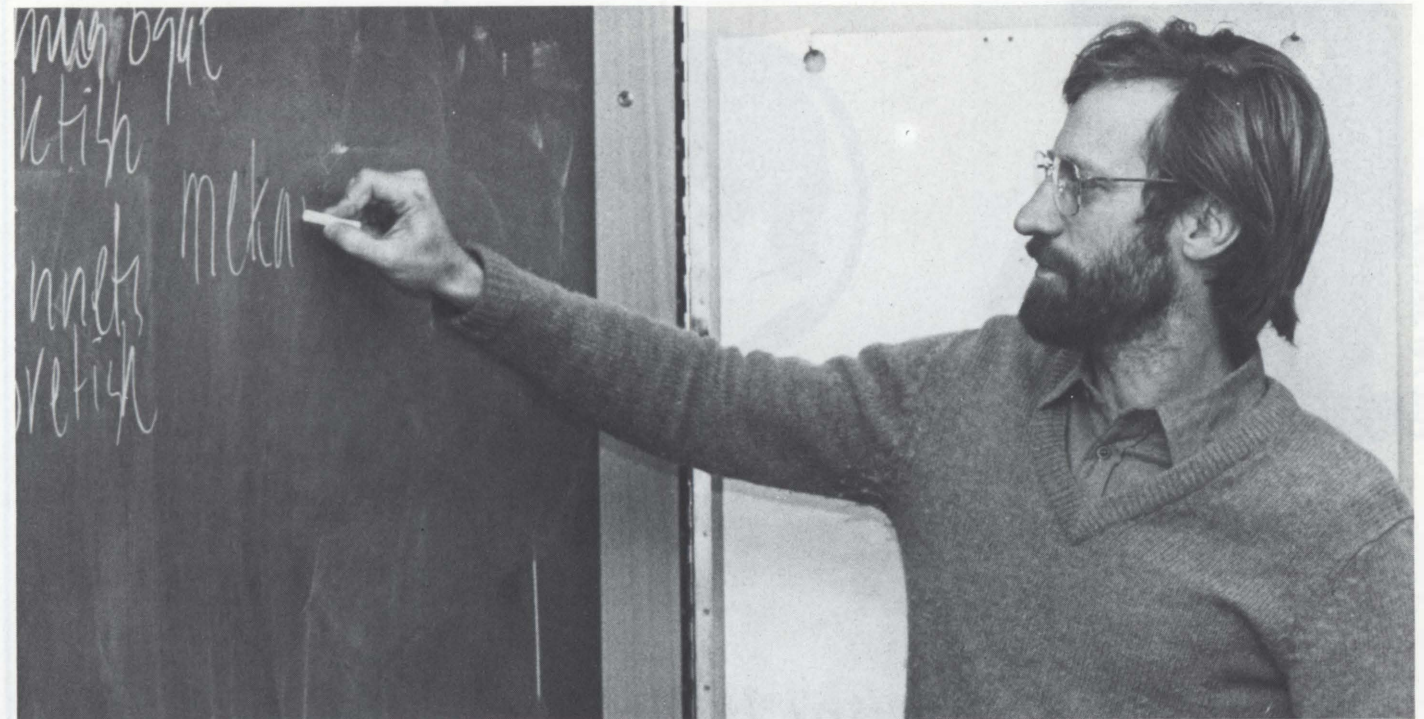
En vegetarisk måltid för 20 kronor serverades, och det såldes ”alternativ hotdog”, tofuburgare, böcker med mera.

Arrangemanget var ett fint initiativ med flera inspirerande inslag.

(Söndagen den 13:e var det dessutom ett seminarium ”Enhet i mångfald”, som anordnades av Svenska Babaji Yoga Sangam i samverkan med festivalen, i Norra Latins aula 11.00 – 17.30 med ett efterföljande fackeltåg från Norra Latins gård till Storkyrkan, där ett luciaspel framfördes i samarbete mellan storkyrkoförsamlingen och studentprästerna.)

SM

Tre slags kunskap

Jan Grönholm

Foto Per Sellmann

Jan Grönholm, obligatorisk i New Age-sammanhang, talade på livsfestivalen om tre olika slags kunskap, tre mänskliga ”ögon”, nämligen 1. det sinnliga ögat, 2. sinnets öga och 3. själens öga.

– Det sinnliga ögat ger faktisk kunskap. Sinnets öga ger teoretisk kunskap, det slags kunskap som vi får inne i huvudet, genom att tänka: teorier, filosofi.

– Människan har en gång i historien börjat med att se med sitt första öga. Hon skaffade sig faktisk kunskap genom iakttagelse. Sedan kom det andra ögat att spela en större roll. Under medeltiden dominerade det andra ögat. Då var det mycket teologi och filosofi. De lärde spekulera – till dess Galilei fick den lysande idén att man kunde pröva idéerna. Då började man använda det första ögat i samspel med det andra ögat. Detta medförde en förändring i rådande paradig.

– Ibland byter mänskligheten paradig, och det sker med rätt så stor vånda. Just nu står vi i början av ett paradigmskifte.

– Vad skiljer det gamla paradigmet från det nya? Jo, i enlighet med det gamla paradigmet ser man världen som ett mekano. Detta paradigmet håller nu på att överges och

ersättas av ett organiskt-holistiskt-holografiskt synsätt. Den nya världsbilden är icke-materialistisk. Världen uppfattas mer som en levande organism, där de olika delarna samverkar och påverkar varandra på ett meningsfullt sätt.

– Den nya fysiken har ju väldigt svårt att hitta de minsta beståndsdelarna i materien. Vid närstudium upplöses materien i energifält. Materien är inte ”materiell”. Den innehåller egentligen ingen materia alls.

– I det gamla paradigmet har darwinismen fungerat som en ideologi för vårt samhälle: de starkaste överlever i kampen för tillvaron. Men tänk om i stället Krapotkins teori om inbördes hjälp hade varit den ideologi som tagits emot av samhället! Hur hade utvecklingen då blivit? Förmodligen mycket mer gynnsam för mänskligheten.

Jan Grönholm talade också om begreppet *självorganisation* som han sa verkar komma att bli ett nyckelord i framtidens samhälle. Man ser universum som självorganiserande. Med sin egen inneboende intelligens och skaparförmåga bygger universum upp sig självt till något som fungerar allt bättre, med allt mer komplexa former. Varje

system, börjar man anse, har en självorganiserande förmåga, även systemet universum, och ett system kan ta språng i sin utveckling till ny och högre ordning. I det kaotiska finns frö till en högre ordning. Men hur den högre ordningen kommer att se ut, går inte att förut säga; det är öppet. Där finns en kreativitet.

– Det tredje ögat slutligen, sa Jan Grönholm, är själens öga. Det är ett öga som ger existentiell kunskap, och dess främsta instrument är intuitionen. Mystiska traditioner har sitt ursprung i det tredje ögats förmåga. Moralen har också sin grund där. Detta gäller inte de religiösa dogmerna, utan med det tredje ögat kan var och en se verkligheten, *inse* sammanhangen. Intuition betyder *inse*.

En publikfråga: Hur kan man träna upp det tredje ögat? Grönholm hade inget klart svar, men hänvisade till att det ju finns meditationsmetoder; var och en får pröva sig fram till den för honom bäst lämpade metoden.

– Alla de tre ögonen bör användas i kombination, sa Jan Grönholm till sist. De ger olika slags kunskap.

SM

Eva Horney

Anil Horn

En ny mänsklighet blir till

Anil Horn kommer från Indien, men är verksam i Norge sedan 11 år. Hon är ledare för "Norsk selskap for esoterisk viden" med anknytning till *The White Ledge*.

– Den Nya Tiden, Vattumannens tid, var är den? frågar hon, och svarar själv: Inte endast i det yttre livet i politiska och sociala organisationer, utan inne i människan. I själens djup ligger den kraft som kan förvandla människan och besegra lidande, sjukdomar, fattigdom och våld. Denna kraft har alltid varit verksam hos mästare och initierade. Och den finns hos dem som hängivet arbetar för att förverkliga det gudomliga på jorden. Genom att andligt förvandla oss själva kan vi utstråla ljus och styrka. Mänsklighetens broderskap betros oss alla, och må vi modigt förena vår vilja, vår kärlek och vårt förstånd för att delta i skapandet av den Gyllene Tidsåldern, så att våra barn och deras efterkommande skall kunna växa upp och utvecklas till gudavarelser.

På livsfestivalen talade Anil Horn om *New Age education*, den Nya Tidens fostran. Hon sa att det moderna samhället, präglad av den oerhörda tekniska utvecklingen, har sjunkit allt djupare ned i materialism.

– Allt fler människor blir sjuka. Både kroppssjukdomar och själsjukdomar ökar. Det visar att något är fel. I denna situation hjälper det

inte att stå i opposition. Man måste göra något. Men för att kunna göra världen bättre måste vi göra oss själva bättre.

– Många människor förenas i övertygelsen att vi inte längre kan ställa oss bakom det nuvarande samhället med dess materialism. Vi måste förändra det. Många är redo att förändra sig själva till en ny medvetenhet i ljus, värme och liv.

– Vi hoppas att något geni skall komma och förändra världen åt oss. Vi väntar på detta geni, men vi väntar förgäves. Inget geni kommer. Geniet är du och jag. Det är vi som skall förändra världen!

– Människan vet inte vilka stora krafter hon har inom sig. Men det finns redan i dag människor av ett nytt slag, människor som bland annat har transformerat sin kropp så att de aldrig blir sjuka. Det är en ny ras som blir till, en ny mänsklig varelse med ett högre medvetande och en större förmåga. Karakteristiskt för den nya människan är att hon inte behöver så mycket föda och att hos henne det feminina och det maskulina är lika utvecklat.

– Ännu går vi omkring halvt medvetna. Men vi kan bli något helt annat än vi är. Vi är på marsch in i en ny tidsålder, med total medvetenhet och fullkomlig harmoni. Detta blir en tid då vetenskap och andlighet förenas.

SM

Den sanna och den falska makten

Pastor primarius Ludvig Jönsson utvecklade på livsfestivalen sina tankar om "den sanna och den falska makten".

– Den sanna makten, sa han, är den makt som används till samverkan för gemensamma mål. Den falska makten däremot vill alltid förgöra över och exploatera.

– Den falska makten använder auktoritära metoder. Den utövar påtryckningar, och den bestraffar. Den är sitt eget ändamål: makt för maktens skull.

– Den sanna makten är en tjänare åt de mål och värderingar som vi alla har.

– Den falska maktens väsen är rädsla. I alla diktaturer sitter innerst inne i maktcirkeln några få rädda människor, som noga bevakar varandra i en kamp om makten och är rädda att förlora den.

– Hur kunde Hitler ta sig all den makt som han kom att ha? En tysk har förklarat det så här för mig: På nästan bara några ögonblick ordnades bestraffningsmöjligheter. Den falska makten organiserades så snabbt att all opposition blev omöjlig.

Det fordras mod för att sätta sig upp mot en makt som har repressalier till hands.

– Jag talade en gång i Ryssland med en representant för den sanna makten. Den falska maktens innehavare hade sopat golvet med honom. Han sa: "Jag är en fri man, för jag har följt mitt samvete."

SM

Jag beslöt mig för att göra ett experiment, se efter om det är så att när man gör det rätta, så kommer de medel som fordras, och lyckan. Hittills har det stämt.

Kerstin Nordin

Ditt centrum är alltings centrum

Björn Roxendal

Björn Roxendal hade kallat sitt anförande på livsfestivalen "Terapi och bortom terapi. Att hjälpa sig själv och andra på vägen". Han är en svensk New Age-personlighet med många djupa tankar att dela med sig av.

Han inledde med att säga att det har kommit en våg av nya terapiformer och att bakom detta ligger det faktum att människor har problem. En vanlig sjukdom i nutiden är schizofreni, sa han, och han använde ordet i betydelsen splittring av identiteten. Vi har nämligen "splittrats från vår inre kärna" och glömt vad den är. Vi identifierar oss med vår yttre person, med vår fysiska kropp och våra roller, och detta är vårt stora och avgörande misstag. Vi vet inte vilka vi själva är.

– Anklaga inte dem som söker sitt sanna jag för flummighet, ty utan kunskap om vår verkliga identitet "går det åt pipan", sa Roxendal och fortsatte:

– Människan har stora möjligheter. Hon kan göra mycket. Liksom naturen är fulländad, är vi människor fulländade, ty vi är delar av naturen. Men i stället för att uppnå harmoni med vår sanna, fulländade natur, kommer vi i konflikt med den genom att felaktigt identifiera oss med vår yttre form.

Människan behöver förvandlas, om hon skall ha någon framtid.

– Det gäller, sa Roxendal, att förändra sig själv och komma i överensstämmelse med sitt eget centrum, att lära sig att se allting i relation till detta centrum. Det är inte egoism. Ty det är så att ditt

centrum samtidigt är mitt centrum, och varje atoms centrum. Det finns bara ett centrum och det är gemensamt för alla. Detta enda är kärnan som allting existerar i. Det kallas Det Eviga Nuet eller Jag Är.

– Sanningen om livet finns inte i någon ideologi eller ism. Den är alltings urgrund, och vi kan uppleva den med våra själsliga sinnen, den inre upplevelseförmågan.

– Den som dyker in i den inre källan, kan därur hämta de positiva kvaliteter som han vill ha i sitt liv: kärlek, frid, frihet, ja allt som är absolut gott. Ty detta tillhör människans sanna natur.

Men det finns ett pris att betala för denna inre utveckling, denna högre insikt. Priset är förlusten av den egoistiska delen av personligheten. Allt som är präglad av egot måste vi ha mod att lämna. Egot är det som begränsar. Sådan begränsning, sådan låsning i den egna världen leder till krockar med omvärlden.

Alltså: den som ser sig själv som en del av helheten och som varande av samma stoff som allt annat levande, strävar helt naturligt efter att vara i harmoni med omvärlden. Men den som ser sig som ett väsen helt skilt från allting annat, kommer i strid med omvärlden.

– Den allmänna normen idag är att leva i själviskhet. Men så behöver det inte vara. Den allmänna normen skapas av människor. Vi är dessa människor. Vi kan byta egoismen mot kärlek som grundläggande livsnorm.

Följande övning kan du göra, i avspänt tillstånd:

– Börja reflektera över den fysiska kroppen! Tänk så här: Jag har en fysisk kropp, men jag är inte kroppen. Kroppen är ett instrument. Likaså med känslorna: Jag har dessa känslor, men jag är inte känslorna. Känslorna kan jag observera. De är alltså inte jag. När jag inser detta, när jag djupare in i mig själv. Även minnena är något jag har. De är inte jag själv. Mitt verkliga centrum, mitt sanna jag, är total stillhet och frid. "Jag Är Den Jag Är" är uttrycket för denna inre verklighet. Detta sitt verkliga jag, sitt själva vara, kan man uppleva. Det är alltings urgrund, en oändlig ocean av medvetande, stillhet, glädje, sällhet.

– Här, i mitt verkliga jag, kan jag vistas för att få perspektiv på min tillvaro. Här ser jag att problemen är tillfälliga, inte verkliga. Mitt verkliga jag står över alla problem. I mitt verkliga jag råder frid, harmoni och tillfredsställelse.

– Det är bra, sa Björn Roxendal till sist, om man gör en sådan här övning en stund varje dag. Det behövs bara ett hastigt inträde i det sanna jaget för att vi skall komma i kontakt med den inre kraften, som är universums kraft, och släppa fram flödet av glädje och inspiration. Denna erfarenhet av det sanna jaget får livet att avslöja sig som något vidunderligt och intressant, där varje ögonblick är en unik möjlighet att leva och skapa i ett kosmiskt sammanhang.

SM

Basile Catoméris

Foto Jan Seilitz

Yoga – ”den evige körsvennen”

Om yoga är tusentals böcker skrivna, och det finns flera hundra miljoner yogautövare. Det sa inledningsvis Basile Catoméris, yogalärare och elev till framlidne S S Goswami, i sitt föredrag på livsfestivalen.

– Men vad är yoga egentligen? frågade han sedan. Är det en religion, en filosofi, en ideologi, en ny vetenskapsgren eller en ny livsstil? Och vad är en yogi? Är det en andlig sökare, en religiös fanatiker, en fullkomnad människa, en fakir, en asket med övernaturliga förmågor, ett slags superman, eller är det rent av en prototyp av vad människan

kan bli som bäst – en gudomlig varelse?

Catoméris konstaterade att det finns många missuppfattningar om vad yoga och yogier är för något. Detta illustreras bland annat av de definitioner som finns i uppslagsverk och som speglar det främlingskap som det etablerade kulturlivets företrädare i väst känner för yogan.

Men en populariseringsvåg har också svept över västvärlden de senaste decennierna, och den har lett till en kvalitativ utarmning av de urgamla yogatraditionerna, som

med största respekt och vördnad bevarats i århundraden i Indien. Det förekommer, sa Catoméris, en ren exploatering av ytliga och fragmentariska yogakunskaper i kommersiella eller egocentriska syften. Det finns också missförstånd, meningsskilligheter och sekteriska åskådningar som gör mer skada än nytta. I denna situation är det inte så lätt för en seriös sökare, som vill få en riktig bild av vad yoga är. Men det är desto lättare för bedragare och illusionister.

– I avsaknad av elementär information om yoga, och utan urskill-

ningsförmåga, får sökaren tyvärr den lärare han förtjänar, ansåg Catoméris. Annorlunda skulle läget bli om man begärde riktiga ackrediteringsbrev från de ofta självutnämnda yoga-ambassadörerna och inte nöjde sig med några formella papper som utfärdats av något opportunt yoga-institut eller efter någon korrespondenskurs.

– Alla förstår att det tar många år av studier och praktik för att bli legitimerad läkare eller mästare i musik eller måleri etc – men paradoxalt nog tycks få ställa allvarliga kompetenskrav på yoga-lärare.

Men vad är då yoga? Catoméris sa att urgamla skrifter liksom yogamästare enstämmigt hänvisar sökaren att själv finna svaret i *utövningen av yoga*.

– Grundläggande är kontrollen. När yogakontrollen är fullt utvecklad, nås ett stadium som kan kallas *superkontroll*. I det skedet är koncentrationen som djupast och direkt relaterad till en förening.

– Yoga uppvisar tre samverkande faktorer, nämligen *superkontroll*, *superkoncentration* och *superförening*. I superförening absorberas yogins medvetenhet successivt i den Högsta Medvetenheten, som också kallas Gud, där den individuella medvetenheten försvinner.

– De avancerade stadierna i yoga kan inte uppnås utan vidare, poängterade Basile Catoméris och förklarade att det faktiskt inte räcker med en viss entusiasm i förening med någon tids övningar för att uppnå det som är människans högsta mål i livet, nämligen förening med Gud.

– Att gå ombord på andlighetens skepp är utan tvivel människans ädlaste mål, sa Catoméris också. Något mer fascinerande äventyr än fullständig behärskning av kropp och sinne och slutligen en förening med Gud förefaller otänkbart.

Han talade om ”den evige körsvennen”, vilken uppenbarar sig på jorden som Guds inkarnation, när världsordningen råkat i olag. Hans andliga representanter kallas olika i olika traditioner. I den judiska traditionen kallas de *rabbi*, i den romersk-kristna *pater*, och i Indien kallas de *guru*.

– Det som främst kännetecknar en sann guru är sådana egenskaper som osjälviskhet, obundenhet vid materiella ting, jämnmod, inre frid och styrka.

– Guruns kärlek skiljer sig mycket från vad man brukar kalla kärlek i vardagslivet. Hans kärlek är ren från världsliga motiv, osviktig – den är helig.

En sådan guru var Catoméris

egen lärare, S S Goswami. Denne hade dessutom, upplyser Catoméris, en extraordinär fysisk styrka, ett briljant intellekt, en enastående vitalitet och en okuvlig vilja.

Catoméris sa vidare att medan man i Väst har antagit uppfattningen att intellektet är det bästa sättet att upptäcka och förstå den Högsta Sanningen, så har man i Indien aldrig ansett att intellektet är det bästa redskap som står till människans förfogande för att upptäcka Kunskapens okända sfärer. Inte heller anses där intellektet ha någon auktoritet för att sanktionera eller avfärda en yogisk upplevelse, en inre erfarenhet som har sitt ursprung långt bortom intellektets snäva gränser.

– Den yogiska upplevelsen är alltså inte en produkt av intellektuell aktivitet, den kommer inte fram genom argumentering eller spekulationer, den är inte förankrad i antaganden och hypoteser och den vilar inte på förnufts osäkra grunder. Yoga-upplevelsen är sålunda inte uttryck för intellektets fantasier. Yoga-upplevelsen är förvärvat direkt, intuitivt. Den är upplysande i ordets fulla bemärkelse, översinnlig och omedelbar.

Basile Catoméris beskrev kortfattat de fyra huvudläror som finns inom yogan: *mantra yoga*, *laya yoga*, *hatha yoga* och *rajayoga*. Under rajayoga som är känd som den ”kungliga vägen”, räknas andra yogaläror, såsom *jnana yoga*, *karma yoga* och *bhakti yoga*.

Mantra yoga. Mantra betyder bland annat ”att bli fri från sinnet”.

Mantrat är ett ljud eller en rad olika ljud vilka som regel inte har någon språklig betydelse och inte heller ger några bestämda idéassociationer. Mantror används i så gott som alla yoga-läror och ritualer i Indien.

Genom speciella övningar kan en yogi väcka den potentiella kraft som finns i mantraljudet. I samband därmed uppstår vissa fenomen, vilka är förenade med superförmågor och en radikal ändring av medvetenheten. En sådan superförmåga som levitation är dokumenterad.

Laya yoga. Denna lära omfattar djupverkande reningsprocesser och speciella koncentrationsmetoder vari chakrasystemet har en central betydelse. Målet är att väcka den latent, andliga potential som kallas Kundalini.

Rajayoga. Den s k kungliga vägen är en mycket avancerad lära, vars adepter har uppfyllt höga krav och därmed har förutsättningar att snabbt nå ett högstående medvetenhetstillstånd.

Hatha yoga. Denna yogaform ger inre frid och ett ideal, en världsbild som bättre integrerar oss i den kosmiska ordningen. Hatha yogins ideal är att bli *dewa deha*, en existensform i vilken kroppen genom yogaövningarna är harmoniskt utvecklad, ungdomlig och vital, effektiv i sina organiska funktioner, välbehärskad och med ett balanserat, livskraftigt och koncentrerat sinne – en gudomlig varelse.

SM

Mer om festivalen i kommande nummer.

10 regler inom hatha yoga

Icke-våld, dvs att inte skada, vare sig fysiskt, genom tal eller genom tankarna.

Sanning: att tala sant och handla sanningsenligt.

Icke stöld i vidaste bemärkelse, alltså även t ex stöld av andras idéer.

Sexuell kontroll i såväl medveten som omedveten form, i såväl handling som i tal och tankar.

Avhållsamhet från vad som inte tillfredsställer ens naturliga eller grundläggande behov.

Renlighet: Regeln omfattar både den yttre och den inre sidan av kroppen. Hit räknas även diet- och fasteregler.

Förnöjsamhet.

Askes: Regeln avser främst fysisk askes, men därtill kommer verbal askes och tankeaskes, där tystnadsövningen har stor betydelse.

Andliga studier samt mantraövningar.

Koncentrationsövningar i förening med djupa känslor för Gud.

SHAMANISM – en helig teknik

Av Jörgen I. Eriksson

Intresset för shamanismens uråldriga visdoms- och läkemetoder ökar i västländerna. Nya böcker om shamanismen ges ut i USA, och där har det också inletts ett samarbete mellan läkare och indianska shamaner (hos oss mest kända under beteckningen medicinmän). En del människor inom *new age*-rörelsen har också sökt sig till nu levande shamaner som elever.

Shamanismen är minst 25 000 år gammal. Den har funnits i alla kulturer. I dag är den levande tradition bland urbefolkningen i Australien, Sibirien, Afrika, Grönland och på den amerikanska kontinenten. Den är påfallande lika i vitt skilda områden, mellan vilka inget kulturellt utbyte har skett; det visar att det rör sig om en ursprunglig tradition som vuxit fram i alla kulturer genom människans samspel med naturens krafter.

Även i den nordiska hedendomen fanns former av shamanism, och sådana levde kvar i folkdjupet långt efter det att kristendomen etablerats som officiell religion här i Norden.

VAD ÄR SHAMANISM?

Religionshistorikern Mircea Eliade har sammanställt det mest omfattande verket om shamanism: *Shamanism, Archaic Techniques of Ecstasy*. Han har beskrivit shamanism som "extasens teknik" och shamanen som "det heligas tekniker". Man kan också beskriva shamanen som botare, psykoterapeut, andlig ledare, siare, poet, helig politiker, konstnär, dansare, sångare. Shamanen är den som ytterst ansvarar för att stammens medlemmar och stammen som helhet lever i balans med sig själva, naturen och de gudomliga krafterna.

Den nordamerikanske antropologen Michael Harner, som skrivit en handbok om shamanism, *The Way of the Shaman*, beskriver shamanen så här:

"En shaman är en man eller kvinna som frivilligt går in i ett förändrat medvetandetillstånd för att få

kontakt med och använda en vanligtvis dold verklighet. Detta för att få kunskap, makt och för att hjälpa andra människor."

KONTROLLERAD EXTASIS

Det som skiljer shamanen från övriga samhällsmedlemmar, är att han med eller utan droger – oftast utan – kan förändra sitt medvetandetillstånd och under kontrollerad trans uppleva tillstånd och miljöer som är stängda för andra. Shamanerna säger själva att deras själ beger sig ut på resa, till underjorden eller till himlen, för att få kunskap. Den kunskapen behövs för att bota, men den kan också ge svar på frågor om fiske, jakt eller skördar, eller om framtiden.

Den extatiska transen är olika djup i olika kulturer. Bland vissa sibiriska folk och bland samerna var det vanligt att shamanen var djupt medvetlös, medan det hos de nordamerikanska indianerna i allmänhet rör sig om betydligt mindre medvetandeförändringar.

Shamanerna har en eller flera skyddsandar – oftast i form av djur – och hjälppandar – ofta i form av växter. Dessa andar kontrolleras av shamanen, och shamanen blir aldrig besatt av dem. Andarna fungerar som en sorts förlängda organ in i en annan verklighet. Ofta kan shamanens själ anta sin skyddsandes gestalt. – Shamanen anses alltså kunna uppträda som t ex en björn eller en orm.

DÖD-ÅTERFÖDELSE

En shaman får sin insikt i det fördolda genom extatiska upplevelser av lidande-död-återfödelse. Dessa upplevelser kan medvetet sökas genom olika riter, där fasta, påtvingad vakenhet och droger kan användas. Upplevelserna kan också komma till den blivande shamanen i form av drömmar eller visioner, t ex vid sjukdom; det anses då att gudomliga krafter eller avlidna shamaner har utvalt den person som drabbas. I många kulturer anses de shamaner som på så sätt bli-

vit utvalda vara mäktigare än de som själva frivilligt söker insikten.

Upplevelserna av död-återfödelse är av samma slag som kan förekomma vid primal- och LSD-terapi. Det rör sig om en känsla att man håller på att dö, att man hotas av hemska varelser eller något slags dödliga krafter. Många shamaner är övertygade om att de verkligen har dött, att kroppen har slitits sönder och ätits upp av någon varelse och att andarna därefter har försett benstommen med nytt kött och nya lemmar. En del eskimåshamaner är t ex övertygade om att de faktiskt har ätits upp av någon levande isbjörn som sedan spottat upp dem som pånyttfödda. En modern psykoterapeut skulle kanske säga att shamanen haft sina upplevelser i det undermedvetna, men enligt den shamanistiska världsbilden finns det dimensioner av verkligheten bortom det vi vanligen uppfattar som verklighet, där sådana här händelser faktiskt inträffar.

Efter de första extatiska upplevelserna är det vanligt att den blivande shamanen går i lära hos en etablerad shaman, men det finns också exempel på att shamaner vinner sin kunskap helt på egen hand. Det handlar om en kunskap som bara kan *upplevas* – varje shaman måste själv hitta sin väg. För att öka sin kunskap måste shamanen gång på gång göra resan till underjorden eller till himlen och han måste vara beredd på umbäranden i form av fasta och ensamhet: kunskapen kan bara vinnas genom lidande och ensamhet, aldrig genom lek och njutning.

Så här säger Huichol-shamanen Matsuwa från Mexico:

"Min lärotid har pågått i 64 år. Under de åren har jag många, många gånger begett mig ensam till bergen. Ja, jag har lidit mycket i mitt liv. Men för att lära sig se, lära sig höra måste man göra så – bege sig ensam ut i vildmarken. Gudarnas vägar kan man bara lära sig i ensamhet."

Shamanen lär sig ständigt nya sa-

ker och har ett magiskt förhållande till naturen omkring. Det är där andarna finns, där lever allt och där kan också allt ge shamanen viktiga budskap – ett träd, en fågel eller en sten. Allt liv hänger samman i en komplex väv, där shamanen har förmåga att kommunicera med den levande omgivningen och se det som är dolt för vanliga människor, se "den andra verkligheten", kärnan i tingen, eller vad man vill kalla det.

Visions-sökandet är en metod som nordamerikanska indianer använder för att få visdom. Den går i korthet ut på att man efter olika renings-processer med bastubad, böner och rituell rökning går upp på ett berg eller ut i en öde trakt, där man vistas i upp till fyra dygn utan mat och dryck. De visioner som man då får, kan innehålla svar på djupgående frågor man ställt. Det är i sådana visioner man möter sin skyddsande, som är shamanens kunskapskälla nummer ett.

SHAMANENS UTRUSTNING

För att kunna göra sina resor, kunna förändra sitt medvetandetillstånd, använder shamanen olika hjälpmedel. Vanligast är trumman. Shamanen själv eller någon medhjälpare slår på trumman så att han kommer in i ett annat medvetandetillstånd. Den förändringen av medvetandet kan också uppnås med hjälp av sånger och danser. I Sibirien kan shamanerna klättra upp i ett träd eller en påle under transen. Det är en symbol för världsträdet, och klättringen symboliserar resan till himlen.

Shamanerna har också olika kraftföremål, fjädrar, djurdelar, bergskristaller, stenar, växtdelar m m, som används för att bota.

Hjälpmidlen underlättar för shamanen att komma in i ett förändrat medvetandetillstånd och få kontakt med läkande krafter inom honom själv, hos den sjuke och i omgivningen.

I vissa kulturer anses shamanen också kunna påverka vädret och villebrådets rörelser.

Artikelförfattaren

SHAMANENS UPPGIFTER

Shamanen är främst en botare, en positiv och helande kraft. För att förstå hur han botar måste man veta något om den shamanistiska världsbildens förklaringar till sjukdomar. Det finns, enligt shamanismen, främst två sjukdomsorsaker, nämligen förlust av själen eller skyddsanden och inträngande av negativa krafter eller föremål i kroppen.

Vid förlust av själen eller skyddsanden blir människan vad som i vår kultur brukar kallas mentalt störd. Att ha en skyddsande betyder att vara omgiven av ett kraftfält som håller negativa krafter borta. Om skyddsanden försvagas eller helt försvinner, blir man öppen för de negativa krafter som i vanligt tal kallas sjukdom. (Skyddsanden kan försvinna t ex om man avviker från vad som anses vara ett riktigt uppträdande gentemot naturen.)

Det som en shaman först gör, när han skall bota en sjuk, är att resa till underjorden, dvs gå in i ett förändrat medvetandetillstånd, för att söka efter orsakerna till sjukdomen. Om det visar sig att sjukdomen beror på själsförlust, förlust av skyddsanden, kan shamanen på sin resa försöka finna reda på själen och återföra den till den sjuka. Ett alternativ är att söka en ny skyddsande och överföra den till den sjuka; detta sker genom att shamanen, efter återkomsten från sin resa, blåser in skyddsanden i den sjuka – i bröstet eller i huvudet.

Om sjukdomen beror på att destruktiva krafter trängt in i den sjuka, gäller det att avlägsna de krafterna och därefter förse den sjuka med en ny skyddsande.

På resan i underjorden möter shamanen sjukdomens orsak i symbolisk form, t ex i form av en spindel. Om shamanen själv har de rätta växt-hjälparna – det ska vara växter som i underjorden, dvs "den andra verkligheten", har samma symboliska form som sjukdomen – då kan han behandla den sjuka. Om inte, får någon annan försöka.

Själva botandet går till så att sha-

manen suger ut det onda (i mitt exempel en "spindel") ur de ställen på kroppen dit han med sina händer eller hjälpredskap (t ex fågelfjädrar) har lokaliserat sjukdomen. Det rör sig oftast om ett starkt sugande direkt mot huden. Shamanen kräks eller spottar därefter upp de nedbrytande krafterna i ett kärl med sand eller vatten. Skulle shamanen råka svälja det onda, måste en annan shaman ta bort det ur honom. Den här formen av botande anses alltså vara förenad med vissa risker för shamanen – den är mycket ansträngande både fysiskt och psykiskt (en ceremoni kan sträcka sig över flera dagar) och kräver skicklighet och erfarenhet.

Vid botande-ceremonin deltar, förutom den sjuka och shamanen och dennes medhjälpare, även den sjukas anhöriga och vänner. De läkande krafterna mobiliseras, inte bara hos den sjuka utan även i omgivningen. Ceremonierna ackompanjeras av sång, dans, ja även humor, eftersom shamanerna i allmänhet har en stor portion humor.

SHAMANEN HELAR SAMHÄLLET

En shaman botar inte bara enskilda människor, utan kan även hela det samhälle där han lever. Han fungerar som andlig ledare och leder riter och ceremonier. De riter som genomsyrar vardagslivet i ett så kallat primitivt samhälle, kan ses som en form av förebyggande psykoterapi. Riterna förebygger ohälsa genom att bevara balansen mellan människorna, naturen och det heliga. Shamanens ledande funktion grundar sig på att han kan kommunicera direkt med de gudomliga krafterna.

Det kan vara stor skillnad i andlig kapacitet mellan shamanen och övriga samhällsmedlemmar. Men i vardagslivet skiljer sig shamanen i allmänhet ganska litet från de andra. Att vara shaman är en bisyssla och inte ett försörjningsarbete. Shamanen deltar som alla andra i odling, jakt och fiske.

Shamanen anses vara god och fö-

reträder alltid det goda – svartkonst är något helt annat som riktiga shamaner inte ägnar sig åt. Visionerna och visdomen söks aldrig av egoistiska skäl – shamanen arbetar hela tiden utifrån vad som är bäst för hans samhälle, för mänskligheten, för naturen, för Moder Jord. Han är den som leder kampen mot onda och destruktiva krafter, vare sig de visar sig som sjukdomar, missväxt eller miljöförstöring. På så vis är shamanen en "det heligas politiker".

ODEN SOM SHAMAN

Oden var länge den främste av de gudar som dyrkades i den germanska och nordiska hedendomen, och han var centralgestalt i den nordiska shamanismen. Ordet Oden kommer av det germanska Wotan, som har med *vinande, ande, andedräkt* att göra. Oden var extasens gud och kallades följaktligen den besatte. Han var samtidigt visdomens gud

och stridsgud, slagfältets gud och dödsgud. Oden ansågs ha just sådana egenskaper som tillskrivs shamaner.

Det finns flera berättelser om hur Oden fick sin visdom. En säger att han genom att offra sitt ena öga fick dricka ur jätten Mimers brunn, som ansågs ge visdom.

En annan berättelse återfinns i Den poetiska Eddan i Havamal, där Oden själv beskriver sin invigning så här:

Jag vet att jag hängde i vindomsu-
sat träd

i nio natters tid

sårad med uddstav, åt Oden given,
själv åt mig själv.

Jag fick ej njuta horndryck, ej hel-
ler bröd –

jag spanade noga nedåt;

runor tog jag upp, ropade och tog,
nu föll jag ned ur trädet.

Då började jag frodas och fatta allt.

Att "ta upp runor" är ett sätt att beskriva att man får insikt i det som är fördolt, dvs visdom. Vad Oden varit med om – enligt sagan – verkar vara en ganska typisk shamaninvigning med upplevelser av lidande-död-återfödelse-visdom. Oden får sin upplevelse hängande i världsträdet, som i nordisk mytologi är asken Yggdrasil. Det namnet betyder Odens häst, och här kan vi se klara paralleller till shamanismen, där shamanen klättrar upp i ett träd eller en påle, vilket symboliserar himmelfärden. I en del samhällen kallas den stång eller käpp som shamanen använder, och som symboliserar världsträdet, för just häst.

Oden hade två korpar, Hugin och Munin, som satt på hans axlar och varje morgon flög ut över världen och sedan återvände och rapporterade till Oden vad de sett. Korparna kan ses som symboler för Odens förmåga att frigöra sin själ och låta den flyga dit han vill.

Oden ansågs också ha förmåga att anta olika djurskepnader under trans-tillstånd, och på sin åttafotade häst Sleipner kunde han färdas till underjorden (dödsriket) för att hämta tillbaka en förlorad själ eller skaffa kunskap från någon avliden.

Oden behärskade den magiska sången, galdern, och var även sejdens mästare. Sejd är en nordisk extatisk trans som rymmer många shamanistiska element. Oden ansågs ha lärt sig sejd av fruktbarhetsgudinnan Freja, som är sejdens upphov. Det var också främst kvinnor som ägnade sig åt sejd.

SEJDEN

Att sejda innebar att med hjälp av magiska sånger, eventuellt också trumma, träda in i ett förändrat medvetandetillstånd och få insikt i det fördolda. Av de sejd-beskrivningar som finns i de nordiska sagorna framgår att det rör sig om en relativt lätt trans där sejdkvinnan sitter uppe på en sorts ställning (symbol för världsträdet?). Sejdkvinnan omgavs under ceremonin av en ring med människor som sjöng de magiska sångerna. Man antog att sejdkvinnans själ under transen gav sig ut på resa – ofta i djurgestalt – för att skaffa fram den efterfrågade kunskapen som kunde bota sjukdomar, råda bot på missväxt eller förutse framtiden. Sejdkvinnorna hade en stark ställning i det hedniska samhället, och de kunde gå runt mellan gårdarna, där deras tjänster anlätades. De var också fruktade, eftersom man trodde att de kunde ägna sig åt svart sejd, dvs sätta sjukdomar och annat

elände på människor över stora avstånd.

Sejdkvinnorna hade många shamanistiska attribut, tex en ceremoniell klädsel av olika djurskinn, och de hade olika krafftöremål och eventuellt en trumma.

Om sejdkvinnorna – och de fåtaliga sejdmännen – verkligen är att betrakta som riktiga, fullfjädrade shamaner är omtvistat bland forskare. Hur som helst kan man konstatera att det fanns många shamanistiska drag i sejden.

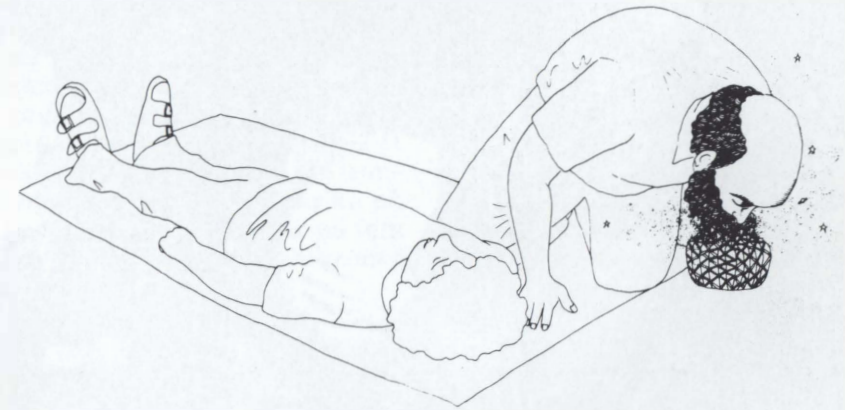
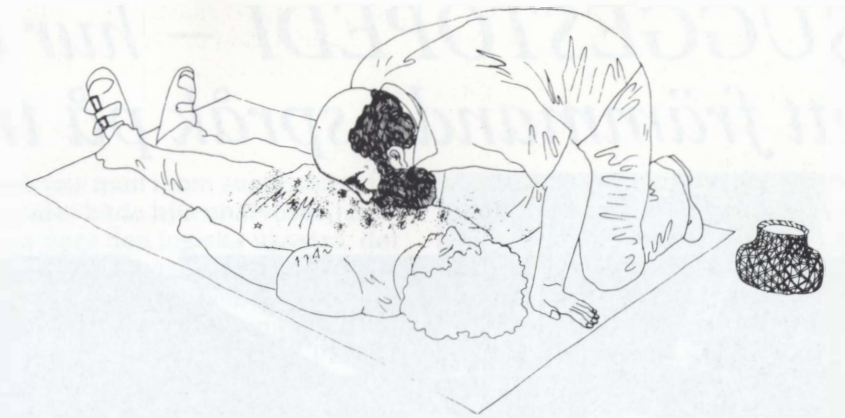
Det är tämligen säkert att sejden och traditionerna kring den levde kvar långt in i kristen tid, och då i synnerhet bland kvinnorna som ju hade en framträdande plats i kulten av fruktbarhetsgudinnan Freja, sejdens upphov. Mycket talar för att häxprocesserna på 1600- och 1700-talet var en slutoffensiv mot dessa shamanistiska traditioner.

Bland samerna har shamanismen överlevt långt senare i Norden. Den samiska shamanismen har haft en stark ställning och de samiska shamanerna ansågs vara mycket mäktiga botare. De samiska shamanerna kallades nåjder, och de hade alla de klassiska shamanattributen – trumman, den rituella dräkten, den djupa transen och förmågan att anta djurgestalt. De svenska kolonisationsörerna av samernas land gick mycket hårt fram mot nåjderna och det blev bl a belagt med dödsstraff att inneha en nåjd-trumma.

En annan nordisk tradition med shamanistisk anknytning är ute-sittningen, en motsvarighet till indianernas visions-sökande. Ute-sittningen går till så att man en natt eller längre tid sitter ute i naturen för att få del av dess visdom. Det kan dels röra sig om passiv ute-sittning, där man ger akt på och är öppen för det som sker, helt enkelt en sorts mottagande natur-meditation, och dels om en mer aktiv ute-sittning, där man t ex sitter på en gravhög för att avtvinga de dödas andar väsentlig kunskap.

Jag har själv börjat praktisera ute-sittning av det passiva slaget, och det är helt klart att den är en utomordentlig källa till självinsikt och identifikation med naturen. Att sitta ute en natt kan vara mycket arbetsamt, i synnerhet om vädret är dåligt, men det är en ansträngning som ger lön för mödan.

Bara det faktum att ute-sittningen ökar ens naturkänsla och insikt om att naturen är en levande helhet, att djur och växter är våra jämlika medresenärer på Moder Jord, gör den värd att spridas. Mycket av den natur- och människoförstörelse som verkar vara vårt samhälles främsta arv till ef-

Överst: shamanen suger ut det onda. Under: han spottar ut det.

tervärlden tror jag beror på att människor inte längre känner att de är ett med naturen och att naturen är helig. Man känner i allmänhet ingen personlig förlust när t ex ett område skövlas på mineraler eller skog. Jag tror att ute-sittning kan återge människor känslan av att vara en del av naturens levande väv.

Jag tror att det är både möjligt och viktigt att här i Norden anknyta till nordiska visdomstraditioner, som t ex sejden och ute-sittningen samt den hedniska asa-tron, som är en religion med vörnadsfull inställning till naturen – inte för att gå bakåt i tiden utan för att ta vara på det bästa i en livshållning och i metoder som gav hednatidens

människor hälsa och balans med naturen och varandra och föra in de principerna i vår egen tid och i framtiden på ett skapande sätt. Då blir Oden en levande realitet.

Anm. Jörgen I. Eriksson är journalist på ljudradions Eko-redaktion.

Litteraturlista:
Doug Boyd: Rolling Thunder
Den poetiska Eddan
Snorres Edda
Mircea Eliade: Shamanism, Archaic Techniques of Ecstasy
Joan Halifax: Shamanic Voices
Michael Harner: The Way of the Shaman
John Hedberg: Den blå hjorten
Åke Hultkrantz: De amerikanska indianernas religioner
Folke Ström: Nordisk hedendom

UPPPROP

Tycker du, efter att ha läst min artikel om shamanismen, att det är viktigt att återknyta till och återskapa en nordisk shamanism? Tror du att shamanismen har något att ge dig? Har du idéer om hur den kan användas i vårt samhälle och vill du vara med och bygga upp ett centrum för shamanistiska studier?

Skriv i så fall ett brev till mig och berätta om vem du är och vad du vill, så kanske vi kan göra något tillsammans.

Jörgen I. Eriksson
Stallgatan 14 B
194 32 Upplands Väsby

Överst: shamanen blåser skyddsanden tillbaka in i patientens bröst. Under: han blåser skyddsanden tillbaka in i patientens huvud. Teckningar av Barbara Olsen ur "The Way of the Shaman" av Michael Harner.

SUGGESTOPEDI – hur du lär dig tala ett främmande språk på tre månader

Suggestopedilektion på franska. Eleverna lär sig namnen på varandra bl a genom att kasta boll.

Jag hade svårt att uttala ordet första gången, och min tunga snubblar fortfarande när jag säger suggestopedi. Det var först sedan det kommit en inbjudan från Studieförbundet att delta i ett tre dagars seminarium om suggestopedi som jag började läsa lite mer om denna inlärningsmetod. Men så värst mycket hann jag inte läsa, för nästa dag var jag mitt uppe i att lära mig franska, och jag hade höga förväntningar. Franska hade jag förut läst lite i gymnasiet, och dessutom har jag en linguaphonekurs liggande på en hylla hemma. Så det här med franska på tre månader och flera hundra glosor per dag passade mig. Ja, det sågs att en del har lyckats lära sig tusen nya ord på en dag, och dessutom lyckats komma ihåg dem! Vad som också lockade mig var att jag skulle få sitta avslappnad och lyssna på skön musik samtidigt som jag lärde mig språket! Jag föreställde mig hur jag inom kort skulle prata både franska, spanska och även kinesiska flytande.

Jag sitter tillsammans med elva andra elever och lyssnar till Fanny Saferis instruktioner. Madame Saferis har kommit speciellt från Frankrike för att undervisa på detta seminarium. Hon är en av få utbildade suggestopedi-lärare som finns. Och tillsammans med några andra lärare driver hon Frankrikes enda suggestopedi-skola i språk.

– Var och en av er har nu en tolvsidig fransk text framför er. Följ med när jag läser! säger Fanny, och så sätter hon på ett mjukt klassiskt stycke. Hon läser först den franska texten och därefter översättningen till engelska. Genomgången går ganska långsamt och Fanny uttalar orden mycket tydligt. Jag märker att jag själv sitter och formar orden efter henne i min mun. Efter den första genomgången sätter hon på ett nytt stycke musik och läser texten snabbare och med olika betoningar. Ord och meningar svävar i takt med musiken och vi sitter behagfullt och lyssnar.

– Ni är alla mycket viktiga del-

tagare i en stor ekologisk konferens, säger Fanny och ler. Hon ger var och en av oss ett franskt namn, med fullständig adress. Vi får dessutom var sitt yrke! Jag heter plötsligt Alain Martin och är docteur de médecine (medicine doktor).

– Hälsa nu på franska på er granne, säger Fanny och tala också om ert yrke!

Vi pratar med varandra på stapplande franska redan efter 1 timmes lektion. Vi får resa oss upp och Fanny tar fram en badboll och kastar den till mig. Alla skrattar muntert.

– Mitt namn är Fanny och jag är fransklärare, säger Fanny på franska. Och vad heter du och vilket yrke har du? Jag svarar att jag heter Alain Martin och är doktor, och så kastar jag bollen vidare till den som står mitt emot mig och som får upprepa först vad läraren heter och vad hon har för yrke, sen vad jag heter och vad jag har för yrke osv. Den sista får tala om vad alla heter och deras yrken, och det går bra!

Vi sätter oss igen och tar fram vår

Text o bild Per Sellmann

text. Nu ska en av oss leka en "döv" receptionist på ett hotell. En annan kommer och ska skrivas in på hotellet. I texten finns en massa uttryck som vi kan använda, men det viktigaste är att vi får ropa orden högt för att den döve receptionisten ska höra vad vi säger.

I nästa övning får vi lägga oss på knäna och titta på en stor karta över Paris. Vi får leta reda på var vi "bor" någonstans och lär oss då samtidigt att uttala gatunamn och nummer.

Under hela lektionen är Fanny mycket vänlig och leende. När jag råkar säga fel, rättar hon mig inte, utan jag får höra hur jag skulle ha sagt genom att Fanny upprepar meningen på det rätta sättet. Helt utan förmaning och raka motsatsen till mina språklektioner i gymnasiet!

Rummet som vi sitter i ser ut som ett bättre klassrum. Men Fanny har tagit med sig några blommor som pryder bordet. Det är ett viktigt element i undervisningen att göra miljön så trevlig som möjlig. Viktigt är också att man snabbt lär sig koppla av utan att anstränga sig att försöka komma ihåg. Det kommer av sig självt. Under vår provlektion får vi också lära oss att andas i en speciell rytm. Och jag får aldrig känslan av att det är krångligt på något sätt att lära sig franska. Nej, allt görs mycket lekfullt och atmosfären är behaglig.

– Det är en mycket viktig faktor, menar också Fanny, och betonar att den psykologiska miljön är av stor betydelse för resultatet.

Fanny är själv engelsklärare som sadlat om och under de senaste tre åren hållit på med den här nya metoden. Hon har också själv träffat upphovsmannen till metoden, den bulgariske läkaren Georgi Lozanov.

Om Lozanovs arbete kan du läsa mer i Sökaren nr 8, 1980, och i 21:a Nexus.

Efter att ha varit med om två fransklektioner känner jag mig helt övertygad om att metoden fungerar. Men man blir beklämd av att det ska ta så lång tid att få en så här bra metod att slå igenom och börja användas i våra skolor.

När man har motivationen och den rätta viljan och en positiv miljö, då är vad som helst möjligt att lära sig! Det är suggestopedin ett utmärkt exempel på. Att det sedan pågår forskning om sambandet mellan höger och vänster hjärnhal-

va och hur man inom suggestopedin använder båda hjärnhalvorna istället för bara den logiska vänstra, det är ett annat intressant kapitel.

Under tredagarsseminariet fick jag också tillfälle att smaka på en annan typ av inlärning som Paul L. Hollander från USA står för. Mer om det i artikeln om visuellt minne, nästa sida.

Studieförbundet i Stockholm startar under våren suggestopedi-kurser i franska och spanska. Mer information får du från Studieförbundet, Michael Jaget eller Anita Olsson, Box 26060, 100 41 Stockholm. Om du vill lära dig franska snabbt, så åk till Frankrike på en av Fannys kurser. De är på fem veckor och kostar ung. 2 000 kronor plus kost och logi.

Fanny Seferis, suggestopedilärare från Frankrike.

År 2000?

Den stora vågen ute i Europa, proteströrelsen med den breda folkliga förankringen, ser Alva Myrdal som ett hopp om ändring. Hon är veteranen som har kämpat för nedrustning i årtionden och som på nära håll har dömt ut supermakternas svek. I januari fyller hon 80 år – hur ser framtiden ut?

– Om jag förr brukade säga att jag trodde att det var 50 procents sannolikhet för att vår värld skulle överleva till år 2000 så säger jag nu att sannolikheten har halverats.

– Det blir allt orimligare att tro på någon fortsättning av denna teknologiska tävlan med vapen utan att den utlöses. Ju kortare varningstider desto troligare med ett krig genom misstag. De ansvariga ledarna får inte tid att fatta beslut.

Alva Myrdal intervjuad i SvD 1 december 1981.

Små barn kan läsa

Ett gift par i Alaska, Mary och Michael Hopson, har utarbetat läsövningar för tvååringar. När deras egen dotter, Shana, var 18 månader gammal, visade hon ett spontant intresse för bokstäver. Två månader senare beslöt hennes föräldrar att börja lära dottern att läsa. Efter som det inte fanns några läromedel

lämpliga för så små barn, gjorde de sina egna.

Övningarna inleds med enkelt igenkännande av bokstäver och ord, men de flesta små barn börjar själva göra fonetiska sammanbindningar.

Efter två månaders undervisning kunde en flicka, Stephanie, tre och ett halvt år gammal, läsa och uttala ett oräkneligt antal ord, och hon hade börjat skriva fullständiga meningar utan hjälp.

Stein, två och ett halvt år gammal, läste flera böcker.

Även de minst duktiga barnen visade intresse för bokstäver och böcker.

Källa: Leading Edge Bulletin, 9 november 1981.

Aforismer om tur och otur

"Tur", säger en anonym skribent, "är vad den late anser om en arbetsam människas framgång."

"Tur och otur", säger en annan, "är för det mesta bara synonymer till gott och dåligt omdöme."

"De ytliga och kortsynta tror på tur", säger Emerson, "men de starka tror på orsak och verkan."

MYTEN OM SKAPELSENS KRONA

Av Lennart Lidfors

I den västerländska traditionen har människan kommit att betrakta sig själv som skapelsens krona med djur och natur endast som kulisser till hennes eget framträdande på världsarenan. Som en naturlig följd har synen på djuren och deras mentala kapacitet inneburit en avsevärd nedvärdering.

Denna myt om människans förträfflighet har varit svår att rubba, trots att mycket pinsamma fakta kommit i dagen under senare år. I första hand är det forskningen på människoapor, som fått ett genombrott under 1970-talet. Men även delfinforskarna ligger i startgroparna och kommer en dag att servera mänskligheten en första klassens sensation.

Schimpanser och gorillor

Man har av och till under årens lopp försökt lära apor att tala, men förgäves. I boken "Gorilla" uttrycker den inte helt okände Schaller sig så här:

– Gorillans och schimpansens röstorgan lämpar sig alldeles utmärkt för tal. Att aporna inte talar beror inte på anatomin utan på hjärnan. Endast med största svårighet har man kunnat lära en schimpans att med viskande röst säga något som liknar "mamma", "pappa", "kopp". Apona befinner sig i gryningen till abstrakt och begreppsmedveten tanke, men deras nervbanor tycks vara sådana, att idéer försvinner snabbt. Således är det symboliska språket, som möjliggjorts genom förmågan att tänka i abstrakta termer, människans unikaste drag.

Detta var väl ungefär den allmänna uppfattningen i slutet av 1960-talet, då två amerikanska forskare, Robert och Beatrice Gardner, fick en briljant idé. Varför inte för-

söka lära schimpanser det amerikanska dövtumsspråket och se vad som händer? Det visade sig vara ett lyckokast. Man började med schimpanshonan Washoe, som inom ett par år lärde sig behärska ett hundratal tecken förutom ett antal hon själv skapade. En svan kallade hon t ex "vattenfågel" och zebra blev en "vit tiger".

Tvivlande skeptiker, som av skilda anledningar kände marken svikta under sina fötter, riktade all möjlig kritik mot de publicerade konversationerna, men utvecklingen rusade vidare och kritiken tystnade.

I oktober 1978 publicerade National Geographic Society, som delvis finansierat Washoeprojektet, en artikel i sin utmärkta tidskrift National Geographic Magazine. Artikeln, "Samtal med en gorilla", var skriven av en doktorand vid Stanford-universitetet, Francine "Penny" Patterson, som tränat upp gorillahonan Koko på liknande sätt som schimpansen Washoe fick sin lärdom.

I det följande kommer att ges en översättning av ett urval konversationer från denna artikel. Någon kommentar kommer inte att ges till dessa citat, som manar till djup eftertanke och begrundan.

Samtal med en gorilla

(Utdrag ur National Geographic Magazine, oktober 1978)

Gorillahonan Koko använder teckenspråk för att argumentera, påpeka något, ställa frågor, besvara frågor, skämta eller helt ogenerat ljuga sig ut ur en pinsam situation.

Vid ett tillfälle uppstod en dispyt mellan en assistent, Cathy, och Koko. Cathy visade Koko en affisch som föreställde Koko själv, och frågade:

- Vad är detta?
- Gorilla, tecknade Koko.
- Vilken gorilla?
- Fågel, svarade Koko, som

förmodligen fann frågan dum, eftersom affischen var väl känd av alla. Den hade tagits fram i en kampanj för att få pengar till forskningen.

- Du en fågel? frågade Cathy.
- Du, svarade Koko.
- Inte jag, du är en fågel, genmålde Cathy fullt medveten om att "fågel" kan vara en förolämpning i Kokos terminologi.
- Mig gorilla, försäkrade Koko.
- Vem är fågel?
- Du nöt, svarade Koko och tillgrip därmed ytterligare en av sina förolämpningar.
- Varför är jag nöt?
- Nöt, nöt, tecknade Koko.
- Du nöt, inte jag, svarade Cathy.

Då gav Koko upp. Uppgivet tecknade hon:

- Fördömt, mig bra.
- Så gick hon sin väg, medan hon tillade:
- Dålig (ett ord som hon ofta använder för att beteckna en situation som inte är bra eller på något sätt ohållbar).

Koko förstår ord som anknyter till det förgångna eller framtiden. Då Penny en dag höll på med att göra i ordning en mjölkdrink, kom Koko fram och tecknade:

- Först det där ja, sedan Koko dricka.

Ill.: författaren

Koko kan även referera till tidigare händelser. Tre dagar efter ett intermezzo då hon bitit sin vårdare frågade Penny:

- Varför gjorde du det?
- Bitar (vid tiden för den aktuella händelsen kallade hon det för "rispa").
- Du erkänner det?
- Ledsen bita rispa, tecknade Koko, fel bita.
- Varför bita?
- Därför arg.
- Varför arg?
- Vet inte.

Koko bläddrar ofta i sagoböcker och kommenterar bilderna. Det finns en saga om tre kattungar, som tappat sina vantar. På en bild ser man kattmamman stå upp med tassarna i midjan. Ungarna sitter och stryker tassarna över sina ögon. Koko påpekar att kattmamman är arg och att kattungarna gråter. Så tillägger hon:

- Dåligt.

Hon uppfattar vad som är rätt och fel och är mycket känslig för klander. Under en filminspelning försöker hon i ett obehagligt ögonblick stjäla några vindruvor ur en skål, men upptäcks av Penny:

- Sluta stjäla! Var inte en sådan gris! Var artig! Fråga mig! Stjäla är fel, fel, liksom att bita och skada är fel.
- Slutligen frågar Penny:
- Säg mig, vad gör jag som är fel?

Koko:

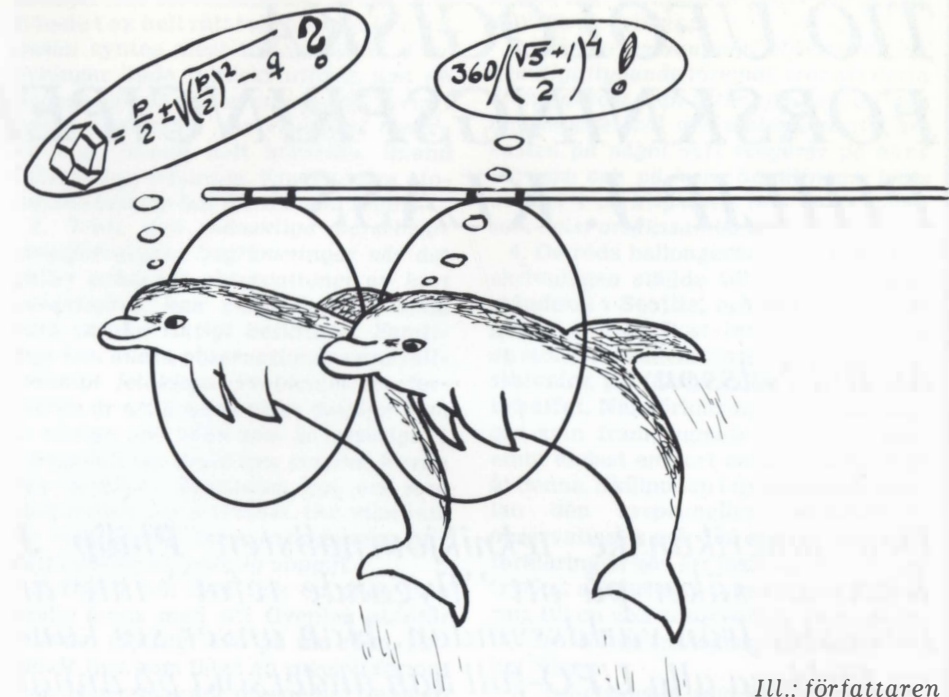
- Bryter sönder saker, ljuger, ber mig "artig" (när jag är en) hungrig gris.

Hon ljuger överlagt för att klara sig ur pinsamma situationer. Med en pinne försökte hon en gång peta upp ett hål i en gardin, upptäcks och stoppar då snabbt pinnen i munnen. Penny frågar då vad som egentligen pågår. Koko tecknar då "mun", "rök", eller mer fritt översatt:

- Vem? Jag? Åh, jag bara rökte.

En annan gång hade hon rumsterrat om ordentligt i sin bur och bankat i väggarna och levt om. Då Penny kommer tillbaka och får rapport om Kokos uppträdande går hon in till Koko och frågar varför, men Koko försäkrar att hon varit "helt lugn, mig lugn".

En annan gorilla, Michael, är sedan ett par år tillbaka föremål för samma träning som Koko. Ankomssten av denna gorilla saknar inte sina poänger. Man berättade för Koko att en ny "baby" skulle anlända till den zoologiska trädgården. Då Koko första gången fick se 20-kilos-

Ill.: författaren

gorillan Michael tecknade hon:

- Fel, gammal.

Vid ett tillfälle hade Michael bitit benet av en trasdocka och Koko lossat det andra. Penny placerade båda dockbenen på bordet och grälade på Koko. Men Koko, som visste att hon endast var skyldig till hälften, blev sur och drog till med den värsta förolämpning hon kunde komma på mot Penny:

- Du... smutsig... dålig... toalett!

Man har observerat att Koko förstår ett 100-tal talade ord och ofta svarar med teckenspråk.

- Vill du smaka lite smör, frågar vårdaren en dag på engelska.
- Smaka smör, svarar Koko med teckenspråk.

Koko kan även definiera ord.

- Vad är en spis?
- Koko pekar då på spisen.
- Vad gör man med den?
- Lagar mat, tecknar Koko.
- Vad är en apelsin?
- Mat, dryck.
- Säg mig något du tycker är lustigt?

– Nosen där, tecknar Koko och pekar på en fågelunges tunga i en bok.

- Är du ett djur eller en människa, frågar en besökare.
- Fint djur gorilla, kommer Kokos övertygade svar.

Totalt har Koko lärt sig använda 645 skilda tecken, men det aktuella ordförrådet uppskattas till cirka 375 ord. Hon behärskar även sådana abstrakta begrepp som föreställa sig, förstå, underlig, idé, mild, dum, uttråkande och fördömt.

Man har även lyckats mäta Kokos intelligenskvot på Stanford-Binet-skalan. Kvoten pendlar mellan 85

till 95, vilket inte är dåligt för en gorilla. Genomsnittskvoten för en människa är något drygt 100. Många av frågorna är dock kulturbundna till Kokos nackdel. I en av frågorna ber man barnet ange vilket skydd det skulle välja om det började regna. Svartalternativen är en hatt, en sked, ett träd, ett hus. Koko väljer det som är naturligt för gorillor – ett träd. Reglerna för testet anger det svaret som felaktigt.

Delfiner

Häromåret träffade jag i London en brittisk forskare, Horace Dobbs, som studerar vilda delfiner. Ungefär så här uttryckte han sig:

– Det är svårt att forska på dessa delfiner. Hittills har de inte bara löst alla problem vi gett dem. De modifierar även experimenten på ett lekfullt sätt, ofta med genialiska infall. Det förefaller som om de vill se hur länge vi kan hänga med, och de visar sin uppenbara förtjusning då vi fattar vad de menar.

Sedan tystnade han och tillade djupt tankfull:

– Ibland får jag en känsla av, att det är delfinerna som forskar på oss.

En forskare som arbetar på ett litet annorlunda sätt är Louis Herman, professor i psykologi vid universitetet i Honolulu på Hawaii. Mänskliga ord och begrepp kodas via en dator till visslingar på olika frekvenser, som delfinerna kan uppfatta och besvara. Hittills har han lärt två delfinbonor, Phoenix och Akeakami, 19 ord som kan

Forts på sidan 28

TIO UFOLOGISKA FORSKNINGSPRINCIPER ENLIGT PHILIP J. KLASS

Av Bill Nilsson

Den amerikanske teknikjournalisten Philip J Klass är säker på att "flygande tefat" inte är farkoster från världsrymden. Han anser sig kunna förklara alla UFO-fall han undersökt på annat sätt.

Rapporter om "flygande tefat" har förekommit i en aldrig sinande ström under de senaste decennierna. De betecknas vanligen med förkortningen UFO efter de engelska orden för "oidentifierat flygande föremål". Man kan säga att det finns två huvudtolkningar vilka står i viss motsättning till varandra. Den ena tolkningen innebär att åtminstone några av dessa UFO:n är farkoster från främmande planeter i andra solsystem. Enligt den andra tolkningen kan alla dessa oidentifierade föremål ges andra förklaringar om man har tillräckligt mycket information om dem.

Den första tolkningen är naturligtvis mycket mer spännande än den andra, och de flesta ufologiska sällskap utgår nog ifrån att en del av alla UFO:n mycket väl kan komma från utomjordiska civilisationer. I princip är detta varken omöjligt eller särskilt revolutionerande. Det är högst sannolikt att det finns andra solsystem i universum som har planeter med både liv och vad vi skulle beteckna som högststående civilisationer. Det är svårare att tänka sig hur de lyckas överbrygga de väldiga avstånden i universum, och allra svårast är kanske att tänka sig varför farkoster skulle sändas till just vårt lilla solsystem.

Men det finns ingenting som på förhand utesluter möjligheten att farkoster från andra civilisationer i universum kan komma till jorden; frågan är bara om de gör det eller inte.

De flesta populära böcker som skrivs i ämnet betonar att åtskilliga av alla UFO:n har förblivit oidentifierade eller oförklarade och att sannolikheten är ganska stor att en del av dem faktiskt kommer från världsrymden. Dit hör t ex de böcker som den svenske ufologen K Gösta Rehn har skrivit.

Flera forskare betonar att inget avgörande bevis finns för att de oidentifiera-

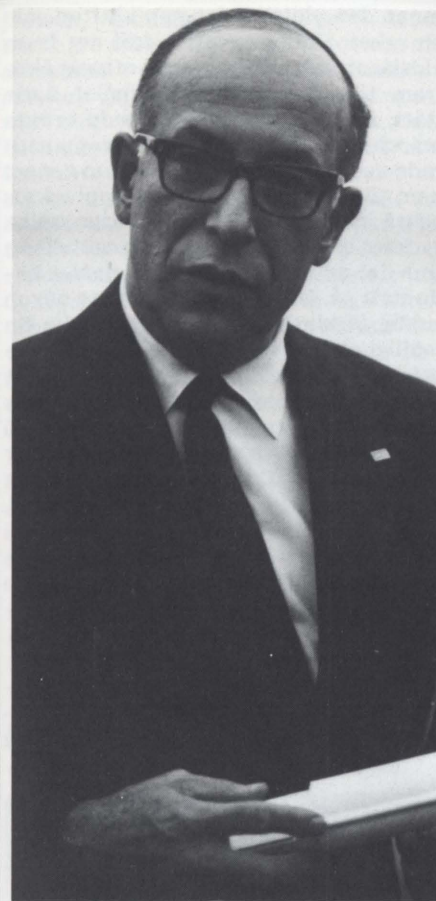
de flygande föremålen kommer från något annat ställe än jorden. Den mest auktoritativa undersökningen är den som gjordes vid Coloradouniversitetet i USA och som i detalj gick igenom ett stort antal svårförklarade UFO-fall. Slutsatsen - i Condonrapporten - var att inget avgörande stöd fanns för att något UFO kommit från yttre rymden och att det därför inte längre fanns någon anledning för det amerikanska försvaret att samla in rapporter om oidentifierade flygande föremål.

Debatten har ändå inte tystnat. Förespråkare för UFO-forskning och för den utomjordiska tolkningen menar att Condonrapporten inte var helt objektiv och att det dessutom var flera oidentifierade flygande föremål som forskargruppen inte lyckades identifiera.

Även några som är skeptiska till den utomjordiska tolkningen fortsätter att undersöka rapporter om UFO:n och att redogöra för sina resultat. En av de främsta av dessa är den amerikanske teknikjournalisten Philip J Klass, som är helt övertygad om att inte något enda UFO har sitt ursprung utanför jorden. I sin bok *UFOs explained* från år 1974 går han igenom ett antal tidigare svårförklarade fall och diskuterar i detalj hur vart och ett skulle kunna ges en inomjordisk förklaring. Utifrån dessa fallbeskrivningar ställer han sedan upp tio "principer" för den ufologiska forskningen. Dessa principer kan vara till hjälp också när det gäller att bedöma berättelser om andra märkliga fenomen, varför de kan vara av intresse att känna till också för andra än dem som är speciellt intresserade av "flygande tefat".

I det följande refererar jag kort några av de undersökningar som Klass gjort av UFO-fall och utifrån dem beskriver jag de forskningsprinciper som han tycker är viktiga för ufologiska undersökningar.

1. Det första fallet gäller ett UFO som observerades redan år 1948. Två flygplansbesättningar iakttog samtidigt under några sekunder ett flygande föremål som de beskrev som cigarrformat och försett med en rad lysande fönster. Olika teckningar av vad de sett överensstämde ganska väl med varandra, och även passagerare kunde bekräfta att de sett något liknande. Det var ingen tvekan om att de sett *någoting*, men vad? En noggrann genomgång gjordes av alla andra flygningar under samma tid för att utesluta möjligheten att de observerat ett annat flygplan. Det visade sig att detta inte kunde vara förklaringen. Professor J Allen Hynek, som redan då var knuten till amerikanska flygvapnet som rådgivare när det gällde tolkningen av UFO-observationer, antydde att det kanske var en meteor som observerats, men också den möjligheten avfärdades. Under tjugo års tid förblev detta fall oförklarat, men år 1968 inträffade en likartad händelse. Sammanlagt nio personer på fyra olika platser observerade då ett UFO. Sju av dem beskrev det ungefär som flygarna hade gjort 1948. Det var ett avlångt, cigarrformat föremål med lysande fönster på sidorna. Två av vittnena, som båda var ensamma vid observationstillfället, beskrev det däremot som *tre* "flygande tefat" som flög i en formation över himlen. Det var ingen tvekan om att det var samma föremål som de olika vittnena hade sett, men vilka hade rätt? Man kunde tycka att de sju som sett ett cigarrformat föremål borde ha rätt eftersom de var fler, men i själva verket var de två ensamma observatörerna bättre i sin iakttagelse. I detta fall var det nämligen ganska enkelt att finna en förklaring. Sovjetunionen hade vid denna tid sänt iväg ett rymdskepp, och en av drivraketerna hade lösgjorts från rymdskeppet, när detta var på väg ut ur atmosfären. Denna raket hade fallit ner mot jordytan och splittrats i flera delar som börjat glöda. Dessa glödande "meteoriter" av jordisk härkomst hade tydligen givit upphov till UFO-observationerna. Om de tolkades som "fönster" i en farkost, så kunde också farkostens form anges som cigarrformad. När man känner till detta fall, förefaller det mycket troligt att också observationerna från år 1948 har varit feltolkningar av glödande meteoriter, särskilt som man vet att det vid

Philip Klass

den tidpunkten förekom en hel del meteorskurar. Den första forskningsprincipen inom ufologin som Klass formulerar utifrån detta fall är därför följande:

1. *Människor kan vara ärliga och intelligent men trots detta göra fullständigt felaktiga beskrivningar av vad de sett, om de plötsligt under kort tid får se något som de inte vet vad det är.*

2. Vid två tillfällen, 1967 och 1969, observerades underliga, ganska kraftiga ljus på natthimlen på två platser i USA. De rörde sig i banor över himlen. Flera oberoende vittnen beskrev dem. Dessa ljus kunde synas i närmare en timmes tid och de kom igen flera kvällar under ganska lång tid. I det ena fallet var föremålet helt ljudlöst, i det andra fallet hördes ett underligt svagt surrande ljud. Möjligheten att det var flygplan tycktes helt utesluten. Ett av vittnena, en fru B, beskrev ljuset ganska noggrant. Hon noterade bland annat att det tycktes komma mest på tisdagsnätter. Hon beskrev också hur hon en gång försökte följa ljuset med sin bil och hur UFO:t då uppmärksammade detta och började följa efter henne.

Förklaringen till dessa observationer var helt uppenbar. Det rörde sig trots allt om vanliga flygplan (av äldre typ). I det ena fallet var syftet att prova en ny form av radar, och i det andra fallet utvecklades en form av nattlig fotografisk teknik. I båda fallen användes flygplan som var ganska högljudda, varför det är något förvånande att de beskrevs som nästan ljudlösa. När man jämför de verkliga förhållandena med vittnenas observationer, finner man att många detaljer var helt felaktiga men att andra

detaljer var förvånansvärt riktiga. Fru B hade t ex helt rätt i sin observation att ljuset syntes mest tisdagsnätter. Fler övningar hade faktiskt utförts just på tisdagar än på någon annan dag. Även i andra avseenden var vittnenas observationer ibland helt korrekta, ibland fullständigt felaktiga. Klass' andra ufologiska princip blir därför som följer:

2. *Trots den mänskliga varseblivningsförmågens begränsningar när det gäller oväntade observationer av kort varaktighet, kan vissa detaljer ändå vara ganska riktigt beskrivna. Samtidigt kan andra observationer vara fullständigt felaktiga. Problemet för forskaren är att avgöra vilka detaljer som är riktiga och vilka som är felaktiga. I många fall kan detta inte avgöras förrän den verkliga identiteten hos det som observerats har avslöjats. Om man inte får reda på vad det egentligen var, blir detta därför en omöjlig uppgift.*

3. Den 7 juli 1968 fick en pilot, som skulle landa med sitt flygplan utanför Seattle, plötsligt syn på nio röda, skinnande ljus, som flög i en speciell formation. Han reagerade omedelbart med att flyga åt höger för att inte kollidera med dem, och de främmande föremålen svarade med att svänga åt sin egen högra sida. Pilotens första tanke var att det rörde sig om fientliga flygplan av något slag; han såg bland annat hur de släppte någon form av projektiler mot marken. Han stannade kvar i luften för att observera farkosterna, och vid ett tillfälle höll de på att flyga på honom. Han tänkte då sökarljuset på sitt eget flygplan, vilket fick till följd att de främmande farkosterna stoppade upp i sin framfart mot honom och därmed undvek kollision. Piloten flög flera gånger runt föremålen och landade sedan på flygplatsen. Han upptäckte då att det blivit något fel på kompassen och att hans klocka stannat.

Förklaringen till dessa flygande föremål var densamma som till hundratals andra liknande händelser. Det var några ungdomar som hade ställt till med ett "practical joke", ett skämt för att se vad det skulle bli för reaktion. De hade fyllt ett antal stora plastpåsar med varmluft genom att under var och en fästa ett levande ljus på en trästälning. När luften i plastpåsarna värmdes upp, lyfte de som varmluftsballonger. Ungdomarna hade också fäst röda lyktor vid ballongerna för att åstadkomma det röda skenet. Slutligen hade de också använt en form av små raketer som med förseiad utlösning skulle avfyras från ballongerna när de var i luften. Ballongerna hade observerats av tusentals människor i Seattle, men ingen hade kunnat studera dem på så nära håll som piloten i sitt flygplan.

Alla hans tolkningar av intelligenta rörelser från föremålen sida var dock helt felaktiga. De hade enbart följt vindarnas rörelser och inte alls reagerat på vad han gjorde. Inte heller kan de ha påverkat hans instrument, som han trodde. Kompassen kan möjligen ha råkat ur funktion genom att han flög i cirklar flera gånger, och klockan hade antagligen stannat på grund av att han glömt dra upp den.

Utifrån detta (och många andra lik-

nande fall) formulerar Klass sin tredje ufologiska princip:

3. *När en person som observerar ett ovanligt flygande föremål, tror att detta är en farkost från yttre rymden, då kan han mycket väl dra slutsatsen att farkosten på något sätt reagerar på hans närvaro och på hans handlingar, trots att det i verkligheten inte finns något som helst orsakssamband.*

4. De röda ballongerna i den förra beskrivningen ställde till med stor uppståndelse i Seattle, och den lokala tidningen *Seattle Post-Intelligencer* hade en stor förstasidesrubrik och en lång beskrivning på första sidan om vad som inträffat. När förklaringen så småningom kom fram, ägnade tidningen där emot endast en kort notis på sidan tolv åt denna. Skillnaden i nyhetsvärde mellan den ursprungliga sensationella observationen och den senare naturliga förklaringen gör att läsaren ofta får intrycket att det inte fanns någon förklaring till en viss observation. Detta leder till den fjärde ufologiska principen enligt Klass:

4. *Nyhetsmedia som ägnar stor uppmärksamhet åt en UFO-rapport när den först når dem, ägnar sedan endast liten uppmärksamhet, eller ingen alls, åt den jordnära förklaring som kan komma fram när man fått reda på alla fakta.*

5. Den femte juni 1969 upptäcktes en formation av fyra främmande oidentifierade flygande föremål av ett flygplan i närheten av St Louis i USA. De flög mycket nära flygplanet, och det var inte långt ifrån en kollision i luften. Vid ett tillfälle uppskattades avståndet till endast ungefär 100 meter. De flygande föremålen observerades också av besättningen i två andra flygplan, och även dessa bedömde att de främmande föremålen var ganska nära i luften. Alla tre flygplanen flög på ca 10 000 - 15 000 meters höjd. De rapporterade sina observationer till kontrolltornen, och vid en förfrågan hos radarstationen kunde man där bekräfta att det i luften fanns två oidentifierade flygande föremål (dock inte fyra, som i observationerna). Händelsen inträffade ungefär klockan 16.00.

Även i detta fall var det uppenbart att flygplansbesättningen observerat någonting, men vad kunde det vara? Vissa tänkbara förklaringar kunde snabbt uteslutas. En möjlighet som också borde undersökas var att det rörde sig om en passerande meteor. Meteorobservationer hade antecknats ganska noggrant, men vid en jämförelse fanns det inte någon som stämde helt och hållet till tid och plats. Det fanns visserligen en stor och klart synlig meteor, som hade varit synlig samma dag, men det var 125 miles norr om St Louis, och dessutom var tiden inte 16.00 utan 18.00. Eftersom meteo- ren hade synt så tydligt, ville Klass ändå undersöka saken närmare. Det visade sig då att när han tog reda på avgångstider och ankomsttider för de flygplan som varit inblandade, framkom att de skulle ha varit i St Louis klockan 18.00 och inte klockan 16.00. Den som hade rapporterat händelsen hade tydligen glömt att ställa om sin klocka till lokal tid! Men flygande föremål hade ju också observerats på radar? En meteor

skulle inte ha syns på radar. Detta kan förklaras om man beaktar att flygplanen inte hade anmälningsskyldighet till radarornet när de flög i klart väder i dagsljus. Det kan alltså ha varit två av dessa flygplan som uppfattats som oidentifierade flygande föremål. Men hur kunde besättningen uppfatta de flygande föremålen som helt nära, när meteoren dels for fram ca 125 miles norr om St Louis och dels förmodligen befann sig ytterligare flera tusen meter över flygplanen? Jo, lärdomen av detta är att inte heller erfarna piloter har någon större möjlighet att bedöma avstånd riktigt i luften, och detta leder till den femte ufologiska principen enligt Klass:

5. Ingen mänsklig observatör (inklusive erfarna flygplansbesättningar) kan på ett riktigt sätt bedöma vare sig avstånd, höjd eller form för ett ovanligt flygande föremål i luften, med mindre än att det befinner sig mycket nära ett välbekant föremål vars storlek och höjd är kända.

6. Mellan den 17 augusti och den 4 september 1972 rapporterades ett stort antal UFO:n i centrala Kansas, USA. Många av dessa beskrevs utförligt i tidningen *The Kansas City Star*. En lastbilsförare hade blivit förföljd av ett lysande föremål flera kilometer. Polisanklagelser gjordes från olika håll, och vid upprepade tillfällen kunde polismän själva iakttä de främmande oidentifierade föremålen. Ibland var det fråga om blinkande ljussken i olika färger, i andra fall kunde de lysande objekten röra sig snabbt över himlen. En dam lyckades också fotografera ett UFO. Tidningen gav utförliga detaljer om de olika observationerna, och intresset för flygande tefat växte snabbt. Ett stort antal människor kunde själva bekräfta att lysande föremål faktiskt var synliga på natthimlen.

Denna speciella UFO-epidemi hade flera olika förklaringar. Dels var Venus ovanligt starkt lysande vid denna tid. Ett av fotografierna av ett UFO kunde säkert identifieras som Venus, tack vare att omgivande stjärnor också var synliga. När Venus är nära jorden, leder den för övrigt ganska ofta till rapporter om UFO:n. Det är inte ovanligt att jaktplan beordras att jaga planeten, utan att piloterna nödvändigtvis blir klara över att de har en omöjlig uppgift framför sig. I stället beskriver de ibland hur det oidentifierade föremålet liksom flyr undan när de närmar sig. Venus var dock inte den enda förklaringen till Kansas-observationerna. Det framkom också att väderballonger hade nått en säljtopp. När UFO-rapporterna blev så uppmärksammade i tidningarna, passade lekfulla ungdomar på att göra egna flygande föremål av väderballonger och utrustade dessa med olika former av ljussken, glänsande folie och dylikt. Den 4 september publicerades ett fotografi av en sådan ballong som hade hittats av en polisman. Varken Venus eller ballongerna kunde dock förklara iakttagelserna av föremål som snabbt förflyttade sig över himlen. I några fall kunde det visserligen vara en illusion av en skenbar rörelse på grund av att iakttagaren själv förflyttade sig (som i fallet med

lastbilsföraren) men i andra fall fick man räkna med en tredje förklaring, nämligen en meteorsvärm (perseiderna) som brukar vara synlig vid den tiden på året. Den ger upphov till "stjärnfall".

Det intressanta med dessa händelser är att tidningsberättelser kan locka fram en lång rad nya observationer av UFO:n, något som inte alls är ovanligt. Utifrån dessa händelser formulerar Klass sin sjätte ufologiska princip.

6. När nyhetsmedia börjar beskriva UFO:n, leder det till att många hoppfulla iakttagare uppfattar både naturliga och människotillverkade föremål som märkvärdiga. Deras nya rapporter uppmuntrar ytterligare observatörer att försöka se UFO:n. Hela situationen växer sig starkare ända tills nyhetsmedia plötsligt tappar intresset och luften snabbt går ur alltsammans.

7. Följande UFO-händelse inträffade i South Hill, Virginia, USA, den 21 april 1967. Mr C N Crowder meddelade polisen att han sett ett egendomligt föremål på landsvägen utanför South Hill mitt i natten. Det såg ut som en stor metalltank, cylinderformad och glänsande. Han såg den under ungefär tio sekunder

innan den plötsligt for upp i luften som en raket. Under raketens skotet fram eldslågor, och när han strax efteråt åkte fram till platsen där föremålet hade stått, såg han att asfalten hade bränts märkbart av flammorna. Han rapporterade vad han sett till polisen som genast kom till platsen. Nästa dag upptäcktes också några märken i asfalten vilka tycktes ha uppkommit av de metallben som det cylinderformade föremålet hade stått på. Det var svårt att hitta någon rimlig förklaring till det inträffade. En möjlighet var att några ungdomars skämtat även här, men det var det svårt att tro på, eftersom det skulle ha krävts mycket omfattande åtgärder för att få något att se ut som en raket som lyfter från marken. Däremot var det ingen som tycktes tvivla på Crowders ord. Han var en respekterad medborgare i samhället, och så förtroendeingivande att man tveklöst litade på att han talade sanning. Fallet förblev länge "oförklarat".

Vid en närmare undersökning fann Klass vissa detaljer som gjorde berättelsen något tvivelaktig. Dels hade polisen funnit fyra avbrända tändstickor på

platsen, vilka rimligtvis borde ha blåst bort när raketerna lyfte, dels framkom att avtrycken i marken inte hade funnits i asfalten vid den första undersökningen, utan hade tillkommit senare på natten. Bland annat var de inte fyllda med vatten trots att det hade regnat under en del av den tid då avtrycken skulle ha funnits där, om de hade funnits där hela tiden. När Klass analyserar alla detaljer i händelsen och tar särskild hänsyn till de "fysiska" bevisen (särskilt tändstickorna och hålen i marken) kommer han till slutsatsen att den person som förmodligen åstadkommit både branden och märkena i asfalten var Crowder själv, trots allt. Det var nödvändigt att bortse från det hederliga intryck som han alltid gjorde och att huvudsakligen se till de faktiska bevisen. Av detta och andra liknande fall drar Klass följande slutsats:

7. När man försöker avgöra om någon har haft fuffens för sig, vilket i så fall skulle vara förklaringen till en UFO-berättelse, bör man lita till fysiska bevis (eller frånvaron av sådana där de borde finnas). Man bör inte fästa något större avseende vid personlighetsomdömen om de inblandade huvudpersonerna.

8. I augusti 1968 gjorde William C Rogers, specialist på diesellokomotiv, en intressant iakttagelse av ett flygande föremål. Det var ett starkt självlysande objekt, närmast violett till färgen, med skarpa kanter, något päronformat, och helt orörligt i luften några hundra meter bort, i närheten av en kraftledning men utan någon direkt anknytning till kraftledningen. Efter en stund upplöste det sig spårlost.

En möjlig förklaring till vissa UFO:n är att de består av plasma-samlingar som kan uppkomma i närheten av bland annat kraftledningar. Den möjligheten har Klass diskuterat utförligt i en tidigare bok. Kan Rogers ha iakttagit en sådan plasma-samling? I detta fall var iakttagelsen ganska svår att förklara helt säkert. Det visade sig nämligen att det ungefär vid samma tid hade kommit en meteor, som hade iakttagits av flera observatörer. Meteoren var visserligen på ett helt annat avstånd, men vi vet att avstånd är mycket svåra att bedöma. Däremot var det vissa andra detaljer som skilde Rogers' observation från de andra vittnenas. Dels var inte färgen densamma, dels var Rogers' föremål helt stillastående och dels såg han inte någon "svans" efter meteoren, vilket han borde ha sett. Däremot stämde tiden ganska väl, och även den ungefärliga riktningen.

Klass är i detta fall öppen för en helt annan möjlighet, nämligen att Rogers iakttagit en plasmaformation som bildats av meteoren och som i så fall var helt skild från själva meteoren. Kunskapen om sådana plasmabildningar i samband med meteoror är mycket begränsad, men det är ändå en tänkbar möjlighet. Klass drar i detta fall slutsatsen att det är omöjligt att med säkerhet avgöra vad Rogers observerat. Det kan ha varit meteoren som han uppfattat på ett något annorlunda sätt än övriga observatörer. Men det kan också ha varit en plasmabildning som uppkommit antingen från meteoren, eller möjligen

Meteor-eldboll med fragment bakom togs för en skvadron av UFO:n i fullt dagsljus av militärflygare 5 juni 1969 i närheten av St Louis, USA. Credit: UFOs Explained (Random House) av Philip J. Klass. Foto: Alan Harkrader Jr.

ifrån kraftledningen. Utifrån detta fall formulerar Klass sin åttonde ufologiska princip.

8. Även erfarna forskare kan vara ur stånd att fullständigt och säkert förklara en UFO-iakttagelse, fastän de gjort stora ansträngningar. Det kan nämligen vara svårt att få tillräcklig information om varje enskilt fall. Men detta är inte nödvändigtvis något stöd för att farkoster från andra världar besöker jorden.

9. Många UFO:n har observerats av såväl en rad vittnen direkt som av radarobservatörer. Detta tycks ge ett starkt stöd för att det varit ett verkligt föremål som befunnit sig i luften. Klass ifrågasätter den slutsatsen. Han redogör för en lång rad felkällor som kan leda till radar-observationer: en stark radar kan registrera fågelsvärmar, insektssvärmar och till och med enstaka fåglar eller insekter. Likaså kan radarskärmen registrera effekter av olika speciella väderleksförhållanden.

En UFO-rapport från 1972 illustrerar osäkerheten i radarobservationerna. På morgonen den 14 september 1972 började telefonsamtal strömma in till kontrolltornet på flygplatsen nära West Palm Beach i Florida. De som ringde beskrev ett märkligt ljussken i öster, ungefär tre kilometer från tornet. Det var klart lysande med tillfälliga skiftningar i rött och grönt. Kontrollanten i tornet kunde efter en stund själv iakttä det okända lysande föremålet, och han beslöt sig genast för att se om det registrerades av hans radarutrustning. Han upptäckte mycket riktigt ett objekt som befann sig ca 15 kilometer öster om flygplatsen och rörde sig långsamt med en hastighet av ca 8 kilometer i timmen. Han kontaktade den internationella flygplatsen i Miami, och även där kunde radarobservatörerna iakttä det främmande objektet.

Eftersom Florida befinner sig så nära Kuba, beslöt det amerikanska flygvap-

net genast att sända iväg två jetplan av typ F-106 för att undersöka vad det var som syntes i luftrummet. Piloterna kunde till en början inte upptäcka något, men med hjälp av trafik-kontrollanten i West Palm Beach dirigerades de så att de kunde se föremålet från samma vinkel som han själv. Det visade sig nu att det märkliga oidentifierade föremålet återigen var – Venus. Vid denna tidpunkt var Venus mycket klart skinande, och denna morgon fanns dessutom ett speciellt dis i luften som gjorde att planeten fick ett något ovanligt utseende. Ändå hade två oberoende radarobservatörer funnit flygande föremål på sina radarskärmar! På engelska kallas sådant för "änglar" (angels): det rör sig om registreringar som inte motsvaras av något verkligt föremål i luften.

Klass' nionde ufologiska princip lyder därför:

9. Närhelst någon observerar något på natthimlen och detta tolkas som ett UFO, då kommer en radarobservatör i regel att kunna hitta något på sin skärm som bekräftar iakttagelsen. Även tvärtom gäller att en oidentifierad registrering på en radarskärm i regel bekräftas av personer som sänds ut för att söka på natthimlen efter något som kan ha orsakat radarregistreringen. Ändå behöver det inte finnas någon egentlig grund för någondera iakttagelsen.

10. Ett "klassiskt" UFO-fall inträffade i England 1956, den s k Bentwaters- och Lakenheath-händelsen. Flera framstående ufologer har betecknat detta fall som ett av de allra betydelsefullaste, eftersom det fanns flera oberoende observatörer, såväl radarobservatörer som direkta ögonvittnen. Någon enkel förklaring är inte lätt att finna, men Klass är ändå inte benägen att acceptera händelsen som oförklarlig, och han ägnar fallet en ingående analys på hela aderton sidor. Jag skulle göra honom orätt-

Forts på sidan 32

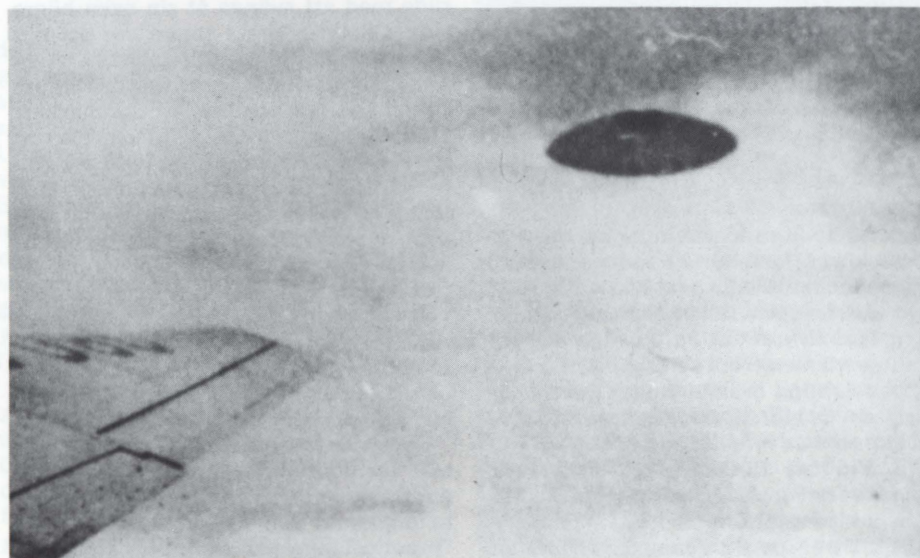

Foto taget av en amerikansk affärsman från passagerarplats över Mexiko, augusti 1965. Copyright APRO. (Ur Sökarens bildarkiv.)

Skivformat föremål, fotograferat av Yusuke J. Matsumura utanför hans bostad i Yokohama, Japan, kl 10.45 fm 17 jan 1957. Copyright APRO. (Ur bildarkivet.)

MANDALA i Norge: Ett helhetscenter i den nya tidens anda

Av Freya Sidanius

Mandala betyder *helhet* och symboliseras av cirkelns form, med olika enkla eller sammansatta former och mönster inuti cirkeln.

Det norska Mandala-centret ligger i Gausdal, en halv timmes bilresa norr om Lillehammer. Det består av tre stora hus i gammal romantisk bondestil, rödmålade med smårutiga fönster och vitmålade fönsterkarmar. "Arken" är gästernas hus; i "Kaptensgården" finns matsal, kök, samlings- och kursrum, butik, bostadsrum för medarbetare, kontor, sy- och strykrum, tvättstuga och rökrum; "Grande" tjänstgör huvudsakligen som bostadshus för ägarna och medarbetarna på Mandala. Det finns även två fåbodsliknande hus – ett för meditation och ett som är lekstuga för barnen.

Mandala omges av vacker och storslagen natur med höga, mjukt formade berg i blickfånget.

På centret bor 12 vuxna och sju barn. Man samarbetar i Mandalas målsättning, som är

att tjäna mänskligheten genom kärlek och

att leva i enhet med varandra, i enhet mellan olika raser, politiska och religiösa grupper – en enhet i mångfalden.

På Mandala ser man att en ny tid är på väg. Denna nya tid kräver en *helhetssyn*, en förening och ett brobyggande mellan människor, nationer och raser.

Mandala vill vara ett ställe dit människor kan komma och uppleva och leva i harmoni med *naturens lagar*. Mottot är att Mandala skall vara "ett ställe att vara på och ett ställe att lära av". Jordbruk och konsthantverk är därför en del av det dagliga arbetet – djur kommer att finnas längre fram.

Maten på Mandala är huvudsakligen vegetarisk, baserad på biologiskt odlade produkter. Men där serveras både örtteer och kaffe, och det finns både meditationsrum och rökrum. Man vill inte att Mandala ska bli ett exklusivt hälsohem, utan ett ställe dit människor med

olika behov kan komma och känna sig välkomna. Mandala vill visa vägen till en sundare och mer *helhetsinriktad livsstil*, men samtidigt tar man hänsyn till vars och ens individuella behov och respekterar varje individs förändringstakt. Var och en som kommer till Mandala ska känna att ansvaret för en förändring ligger hos honom själv. Därför finns det både meditationsrum och rökrum, örtte och kaffe.

Medarbetarna på Mandala kommer från olika sociala miljöer och har olika yrkeserfarenheter: konstnär, lärare, sekreterare, hemmafru, socialarbetare, musiker och kock. "Vi är hela tiden under vidareutveckling, både personligt och yrkesmässigt. Det som är gemensamt för alla är att vi önskar tjäna mänskligheten, och centret är ett redskap för detta brobyggande som idag behövs."

Mandala öppnades i april 1981. Det har haft stor framgång, men behöver stöd från alla som känner att de vill stödja ett den nya tidens

helhetscenter i Mandalas utformning. På Mandala finns kurser i psykodrama, levande mat, naturmedicin, zonterapi, meditation, healing, rebirthing, transpersonlig kinesologi, polaritetsterapi samt drömseminarier och litteraturseminarier.

Den *nordiska samarbetskonferensen*, som hölls på Mandala i juli förra året, där speciellt inbjudna från Norge, Sverige och Danmark samlades för att under sex dagar utbyta erfarenheter och bygga broar mellan varandra och de nordiska länderna, blev en klar framgång.

Mandala ägs kollektivt. De största andelarna har Benedict och Harald Thiis, som också är de drivande krafterna. Benedict, som är 41 år, har sju års erfarenhet som konstnär (målare) och har varit verksam inom humanistisk psykologi i sju år. Hon har kurser om dröm- och symbolvärlden. Harald, som är 38 år, har i sju år varit verksam som adjunkt i religionshistoria och mate-

Mandala

matik. Han har också sju års erfarenhet av naturmedicin och håller kurser inom det området speciellt i zonterapi, muskeltestning och kost. Tillsammans leder Benedict och Harald kurser om *helheten*, både dess fysiska och psykiska plan.

Det är en förmån att få arbeta på Mandala. Det ger både utbildning och nya erfarenheter. De fasta medarbetarna får alla primalbehov fyllda samt dessutom fickpengar. De som hjälper till, får kost och logi samt kanske kurser emellanåt.

Maten är god, riklig och näringsrik. De privata rum som var och en disponerar, är mycket vackert inredda med toalett och dusch i lägenheten eller i nära anslutning till den. Den materiella och estetiska standarden på Mandala är mycket hög. Benedict Thiis har varit den inspirerande kraften bakom den vackra och harmoniska inredningen.

På Mandala finns tillgång till individuella behandlingar med zonterapi, Bachs blomsterläkning, polaritetsmassage, helhetsmassage, healing samt med diet, fasta och örter; vidare kan man få psykisk och andlig vägledning.

De principer man utgår från är att människan är en helhet bestående av *kropp, själ och ande*,

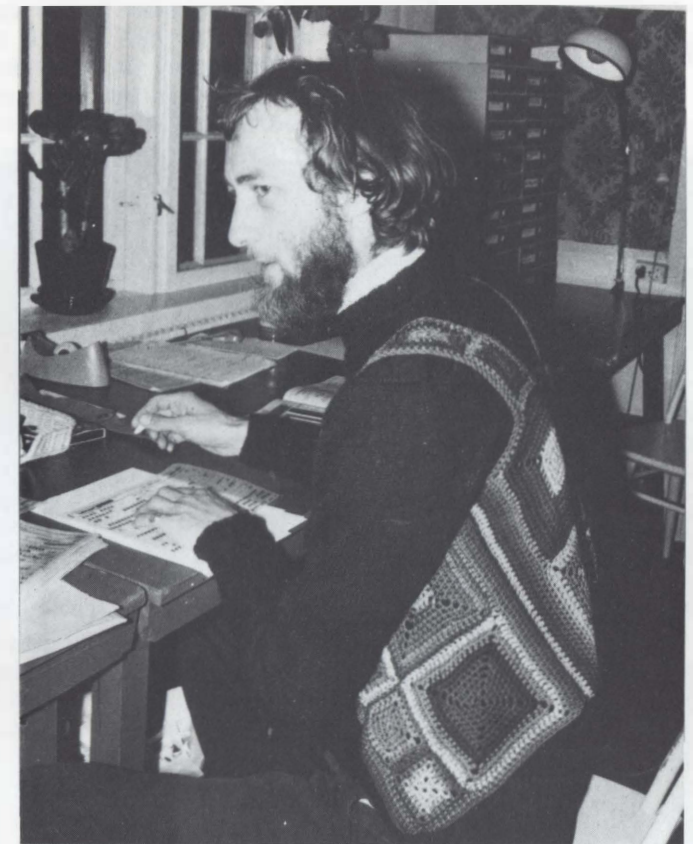
att sjukdom är symptom på obalans, och att sjukdomen kan användas till att förlösa omedvetna resurser hos den sjuke,

att människan inom sig har läkande krafter, som genom speciell behandling kan väckas till liv och stimuleras,

att varje individ är unik och därför kräver en helt individuell behandling.

Mandala är en spännande blandning av hem och center, där de som arbetar tillsammans också lever tillsammans i ett gemensamt växande mot en djupare enhets- och helhetstillvaro. Familjelivet är nära sammanvävt med arbetslivet. Hemmiljön är densamma som arbetsmiljön. Människorna lever och arbetar utifrån en gemensam önskan att tjäna varandra och hjälpa människorna till att leva i fred och enhet och därmed leva som hela människor i en hel värld.

Adress: Mandala, Bauker, N-2622 Gausa, Norge. Telefon: 062-27253.

Harald Thiis

Benedict Thiis

MAGNETTERAPI

en väg till hälsa för många?

Reportage Eva Jagrell

Birgit och Ivan Troëng. (Foto Rein Vålme)

I Mellbystrand, välkänd badort utanför Laholm, finns idag Stiftelsen Terapimagneter. Det är Ivan och Birgit Troëng som driver stiftelsen. Den expanderar kraftigt, och just nu planeras ett hälsohem för till en början 16 patienter. En läkare ska vara knuten till hemmet, och tanken är att patienter ska kunna komma dit för att lära sig att sköta sin egen terapi och där prova ut vilka apparater de behöver.

Varje dag skickas 30–50 paket med magnetbehandlingsapparater ut i landet. Tyvärr har man idag liten möjlighet att följa upp hur det går för kunderna, men många hör naturligtvis av sig. Man hoppas att uppföljningen ska bli lättare, när väl hälsohemmet finns, och att man ska kunna upprätta journaler för kunderna. Idag räknar man med ca 20 000 hjälpta människor, ungefär 500 i veckan.

Men vad är då magnetterapi? Och varför reagerar inte läkarna och samhället på resultaten från denna

behandlingsform?

I höstas fick jag tillfälle att träffa Ivan och hans hustru Birgit och hade möjlighet att ställa dessa och andra frågor till dem. Min första fråga var hur Ivans intresse för magnetterapi började. Jag fick veta att han för 20 år sedan läste ryssen Lakhovskys bok *The Secret of Life*. Han tog fasta på en del i boken och började själv experimentera. Ivan har varit forskare på FOA och han visste en hel del om joner och deras funktion. Hans fru var mycket allergisk och hade astmabesvär, och hon blev hans första "testobjekt" med bl a luftjonisering. Den metoden hade en gynnsam verkan på hennes besvär.

Efter en artikel i Sökaren började folk att höra av sig och ville att man skulle börja tillverka magneter – och så rullade det hela igång.

Sjukvårdskostnaderna i samhället ökar, fler och fler blir sjuka. Många upplever att den traditionella sjukvården bara behandlar

symptomen och inte själva sjukdomsorsakerna. Alternativa behandlingsformer blir allt populärare. Sådant är läget idag. – Men kan man nu säga att magnetterapi verkligen behandlar sjukdomens orsak?

– Nej, den går längre än så, menar Ivan. Den förbättrar kroppens allmäntillstånd, så att kroppen själv kan komma till rätta med sjukdomen. Cirkulationsrubbingar ligger bakom praktiskt taget alla sjukdomar. Genom magneternas inverkan aktiveras blodet och blir tunnare och därmed biologiskt värdefullare. I andra hand verkar också magnetismen preventivt. Var man än sätter en magnet på kroppen, så går blodet förbi. Enligt Ivan är människan en elektrisk apparat, som står i förbindelse med universum. Denna helhetssyn på människan är grundläggande för magnetterapi.

Ivan och Birgit är mycket kritiska till dagens cancerbehandling. Det är en meningslös och farlig behandling, anser de. Det finns fler i Sverige som anser detsamma, bl a miljö-kampen Björn Gillberg. När han läste celllära i Göteborg för 20 år sedan, dog ungefär var 6:e svensk i cancer. Idag dör var 4:e, kanske 3:e, svensk i sjukdomen. Med magnetterapi kan många botas, om de kommer i tid, menar Ivan.

Många läkare är skeptiska, men det finns också de som är positiva och t o m själva blivit botade med Ivans metoder.

– Vad tror du om framtiden? frågade jag.

– Det blir nog bättre. Unga läkare är mera intresserade än de äldre. På flera av våra sjukhus finns i dag magnetapparater, och där finns också läkare som är intresserade.

Ivan berättade bl a om en man som haft bensår i 30 år. Efter fem månaders magnetbehandling hade sista sårskorpan fallit av.

På min fråga vad Ivan ansåg om andra former av alternativ behandling, t ex akupunktur och zonterapi, svarade han, att dessa är väldigt viktiga och ofta ger ganska omedelbara resultat. Tillsammans med magnetterapi kan man få en lycklig kombination. Många homeopater använder redan magnetterapi i sin verksamhet.

När man talar om magnetism, går tankarna osökt till den kände magnetisören Mesmer som levde på 1700-talet. Hur arbetade han egentligen? Enligt Ivan började Mesmer med enkla magneter och nådde fina resultat. En av medeltidens största läkare Paracelsus ansåg också att magnetbehandlingar var mycket verksamma. Från början kommer kunskapen om magne-

ters verkan från det forntida Egypten.

Finns det några länder där magnetterapi är mera erkänd än i Sverige?

– I Japan är magneter en självklarhet. De kan köpas på vilket varuhus som helst och i många olika former och utföranden, t ex som filter och schalar – och t o m i plåster. I Sovjet forskas också mycket med magneter, liksom i USA, Kanada och Tyskland.

Naturligtvis frågar man sig vilken livsfilosofi en man som Ivan Troëng har. Ivan skrattar och menar att han är en sådan människa som alltid vill ta reda på hur det verkligen förhåller sig med saker och ting. Men det är inte så lätt idag, eftersom vi lever i ett samhälle i dekadens. Ivan citerar en forskare som anser att den naturvetenskapliga tidsåldern är slut; den tog slut i början av detta århundrade. Forskare idag tänker mest på att bevisa sina teorier. Vi lever i ett förljugt samhälle, säger Ivan. Hälso- och sjukvården är ett bra exempel på detta. Ivan Illichs bok "Den omänskliga sjukvården" är deprimerande men sann läsning.

På Ivans bokhyllor finns också positivare böcker. Här trängs t ex Joan Grant med Sverre Holmsen och Paul Brunton – alla oerhört värdefulla böcker enligt Ivan. (Han har själv översatt Bruntons "Den hemliga vägen".) Vi är evighetsvarelser i ett evigt universum. Med stor inlevelse berättar han om de atlantiska högkulturerna och om den stora kunskap som fanns då och som sedan försvunnit; resterna av den finns kvar i Tibet och Egypten. Ivans egna teorier om hur månen föddes är också intressanta och utkom i bokform 1973: "Hur månen föddes" (Larsons förlag).

Det är spännande saker som händer just nu på många olika områden. Mer och mer riktas uppmärksamheten mot helhetsbegreppet, sen må det gälla naturen, miljön, politiken eller människan själv. Även inom sjukvården kan man spåra ett ökat intresse för alternativa behandlingsformer, kanske just för att de betonar att människan är en enhet och helhet. Kanske kommer magnetterapi att bli en vanlig och erkänd behandlingsform snart. Ordentliga kliniska försök med systematiska uppföljningar bör bli nästa steg på magnetterapiens väg framåt i Sverige.

Adress:
Stiftelsen Terapimagneter
Måsvägen 63
312 00 Laholm

Trollpackor och ufonauter

För mer än trehundra år sedan, i slutet av 1600-talet, ägnade sig några av den tidens främsta vetenskapsmän åt att undersöka häxkonster och trolldom. De brydde sig endast om rapporter från sansade, trovärdiga personer, vilkas vittnesmål skulle ha godtagits av vilken domstol som helst.

Vad fann dessa 1600-talsforskare? Jo, ett litet antal fall, som inte kunde förklaras naturligt, t ex då människor förvandlats till djur och kvinnor fött ormar och paddor.

En av de ledande bland den tidens vetenskapsare var Joseph Glanvill (1636–1680) medlem av Royal Society i London, den högst ansedda vetenskapliga sammanlutningen. Glanvill ansåg det förkastligt att vara dogmatisk, och han uttalade sig mot vidskepelsen hos förstenade aristoteliska lärde och hos astrologer. Bland det som intresserade honom var att undersöka rapporter om trolldom. "Vi har intyg från tusentals ögon- och öronvittnen, bland vilka finns personer som inte är okunniga och lättlurade, utan kloka och omdömes-säkra människor", sa Glanvill. Trovärdiga personer rapporterade alltså om otroliga ting. (Jämför UFO-rapporter i vår tid!)

Joseph Glanvill var allt annat än naiv. Han förstod att de allra flesta människor är godtrogna, när det gäller påståenden om trolldom, och han visste att det finns många naturliga sjukdomar med egendomliga symptom. Men även sedan man kunnat utesluta dessa falska rapporter om trolldom, återstod det, försäkrade han, många händelser som inte kunde förklaras naturligt. (Jämför UFO!)

En annan medlem av Royal Society, Robert Boyle (1627–1691) vilken var en av grundarna av den moderna kemin och en första rangens intellektuell, stödde Glanvills trolldomsforskning. Han trodde att medan åtminstone 95 procent av alla rapporter om trolldom och resor på kvastskäft hade vardagliga förklaringar, återstod ändå ett litet antal fall som troligen inte kunde förklaras naturligt.

Glanvill intresserade sig endast för nyligen inträffade fall i England och dess grannländer. Vittnena var i allmänhet fortfarande i livet, när han skrev sina rapporter.

Bland de bevis på trolldom som Glanvill samlade var följande fall.

Julian Cox, en gammal kvinna, anklagades 1663 i England för att ha

förhäxat en ung kvinna så att hon tynat bort. Fyra trovärdiga vittnen gav edsvurna intyg. Vittne nummer ett hade under jakt sett gumman Cox byta skepnad från djur till människa. Vittne nummer två hade i Julian Cox' hem sett en osårbar padda, som försvann som ett spöke. Vittne nummer tre sa att när Julian Cox närmade sig hans bondgård, blev boskapen tokig och begick självmord genom att köra huvudet i träd. Vittne nummer fyra hade sett Julian Cox flyga in genom sitt eget fönster.

Joseph Glanvill var övertygad om att trolldom var ett fruktbart område för vetenskaplig forskning.

Ovanstående är baserat på en artikel av Robert Shaeffer i juli-augustinumret av den amerikanska tidskriften *Frontiers of Science*, som ges ut av professor Allen Hyneks Center for UFO Studies. Författaren jämför dåtidens trolldomsforskning med nutidens UFO-forskning. Det finns flera likheter. Men trolldomsforskningen dog ut.

Shaeffer menar att Joseph Glanvill tillhör vetenskapens "förlorare". Han tog miste och är nu glömd. Trolldomsforskning blev ingen vetenskap. Troligen, menar Shaeffer, går det på samma sätt med "ufologin". Ufologerna tillhör förlorarna, deras namn och deras vetenskap kommer att glömmas bort.

(Ref:s anm. Även i nutiden har vetenskapsmän gjort observationer av trolldom. Kanhända är trots allt trollpackeforskning en blivande vetenskap?)

SM

Mellan den totala okunnighetens och den totala insiktens ro ryms mödan och smärtan av ovisshet sökande aning och tro.

Åsa Freij

Vad är gott? Vad är ont?

En gammal kinesisk sägen berättar om en bonde som förlorar ett sto. Det hade slitit sig och sprungit bort. Alla efterforskningar var resultatlösa. Varje husdjur betydde oerhört mycket för dessa fattiga lantbrukare. Grannarna kom och beklagade förlusten, det onda som hänt honom.

– Hur vet ni att det är något ont? frågade bonden. Grannarna förundrade sig.

Inte långt därefter kom det bortsprungna stoet tillbaka, nu tillsammans med en vildhingst som kunde infångas. Denna gång var grannarna där och gratulerade till den goda turen, men bonden undrade då:

– Hur vet ni att det är något gott?

Några dagar senare blev bondens äldsta son skadad i ett ben, när han skulle försöka rida in den vilda hästen. Grannarna kom och ömkade honom, men bonden förklarade bara:

– Hur vet ni att det är något ont?

Hösten samma år blev det krig och alla vapenföra unga män i området kallades in under fanorna. Nu avundades grannarna bonden som fick behålla sin son hemma i arbete. Sonen klarade sina sysslor fullgott trots att han haltade. Då de prisade detta lyckliga förhållande, möttes de återigen av den ständiga motfrågan:

– Hur vet ni att det är något gott?

Och allt folket förundrade sig.

I FAMNTAGETS VÄRME
UTSTRÅLAR GUD
SIN ÖMHET
FÖR MÄNNISKORNA
I EXTASENS GLÄDJE
ÖVERRÄCKER GUD
SIN SKÖNASTE GÅVA
ÅT MÄNNISKORNA

Eva Jagrell

Myten om skapelsens krona

Forts

kombineras till 110 olika meningar. Delfinerna förstår abstrakta meningar och kan själva ställa frågor till forskarna.

Flera resursstarka storföretag i elektronikbranschen arbetar sedan några år tillbaka med utvecklingen av röststyrda skrivmaskiner. Främst ligger IBM, Rank Xerox och japanska Mitsubishi. En systemprototyp testades av IBM i april 1980. Av den intalade texten skrevs 91% ut korrekt. Texten var en kombination av 1000 godkända ord. Den första IBM-maskinen 1983 kommer att behärska 50 000 engelska ord och klara 95% av den genomsnittliga företagsledarens affärsspråk. Samtidigt som orden uttalas, skrivs de på en skärm, så att missuppfattningar kan korrigeras.

Från en röststyrd skrivmaskin är steget mycket kort till konstruktionen av en låda, som uppfattar mänskligt tal och översätter orden till ljudsignaler och tvärtom. Detta är den felande länken mellan delfinen och människan.

Jag förutspår att delfinforskningen kommer att få ett lavinartat genombrott inom några år. Den dagen delfiner behärskar 500 ord eller mer kommer att bli ett chockartat uppvaknande för åtskilliga av oss. Många kommer att lämna framtidens delfinshower ordentligt omskade och djupt tankfulla.

Anm. Lennart Lidfors är ingenjör, doktorand i psykologi och läser på den prekliniska delen av läkarutbildningen.

Amerikaner och ryssar byter foton

I USA har det startats ett foto-utbyte mellan amerikaner och ryssar. Den som vill vara med tar en familjebild (närbild) i vardagsrummet. Namn på familjemedlemmarna samt adressen bifogas och sänds till Soviet-American Photo Exchange, c/o Assn for Humanistic Psychology, 325 Ninth St San Francisco 94103, USA. Fotona sänds sedan vidare till Moskva för befordran till ryska familjer vilka i sin tur skickar sina familjefoton till amerikanerna.

Det enda kravet för att få delta är att man måste lova att alltid ha fotografiet på synlig plats i vardagsrummet. Hör man sedan sägas att kärnvapenkrig är en möjlighet, då tänker man inte på en abstrakt fiende, utan på individer, verkliga människor som man själv.

Källa: Leading Edge Bulletin, 30 november 1981.

Vänskap öst–väst

De djupa motsättningarna – för att inte säga fiendskapen – mellan kommunismen och "kapitalismen", mellan sovjetsystemet och den västerländska demokratin, är världens största problem nu.

Hur skall fiendskapen vändas till vänskap, sympati och förståelse?

En väg att försöka är vänskapsutbyte mellan "öst" och "väst".

I Leading Edge Bulletin, 30 november 1981, läser vi att 30 sovjetmedborgare tillbringat en vecka som gäster i amerikanska hem. Tio personer kom till vardera av följande tre städer: Los Angeles, Toledo och Austin. Besöket var en del av ett utbytesprogram, vars sponsor är The Interfaith Center To Reverse the Arms Race (ett all-ekumeniskt center för att stoppa kapprustningen) med stöd från privata grupper i Sovjet. Syftet med programmet är att främja konstruktiva åtgärder i stället för att bara motsätta sig upprustningen.

"Sovjetunionen har nu ett ansikte", sa en av organisatörerna och tillade att "vi kan desarmera litet av vi-och-de-mentaliteten". En annan sa: "Vi är inte mot någon. Vi vill skapa en känsla av hopp. Vi vill visa världens politiska ledare att det finns en annan väg att gå."

Under det veckolånga besöket träffade ryssarna flera fredsintigade organisationer och bevitnade antikärnvapen-demonstrationer.

Amerikanerna pressade ryssarna med frågor om de oliktankande i Sovjet, men ryssarna vägrade att diskutera förhållanden i sitt eget land.

The Interfaith Center To Reverse the Arms Race, med huvudkvarter i Pasadena, Kalifornien, som var sponsor för programmet, består av kristna, judar och andra trosbekännare, vilka förenas i djup oro för en stormaktskonfrontation med kärnvapen. De ville skapa en dialog mellan de 30 ryssarna och de amerikaner som dessa mötte.

Under den avslutande middagen i Los Angeles gav de ryska besökarna uttryck för stor värme för sina amerikanska värdfamiljer. En av gästerna talade om sin kärlek till det amerikanska folket, en kärlek som han skulle ta med sig hem till sitt eget land. En annan menade att fastän amerikanerna inte talade samma språk som ryssarna, hade de talat hans hjärtas språk, vilket är det viktigaste språk som finns.

En av ledarna för den ryska gruppen sa att han kunnat rätta till några missförstånd han haft. Han hade funnit att många i USA verkligen känner starkt för freden. En film-

skådespelerska yttrade: "Nu har jag två familjer, min egen i Moskva och Freemans (hennes amerikanska värdar). Jag vet att vi kan leva tillsammans."

Från amerikansk sida såg man den vanlige ryssens fruktan för krig i ett nytt perspektiv. En amerikan sa att de flesta i hans land inte inser att Ryssland förlorade 20 miljoner människor under andra världskriget och att krig är en mer verklig upplevelse för ryssarna än för amerikanerna.

Astrologin bekräftas inte

En framstående astrolog, Jeff Mayo, vände sig till den namnkunnige engelske psykologen professor Hans Eysenck för att i samarbete med denne få göra ett test av astrologin. Astrologerna påstår ju att det existerar ett samband mellan en människas personlighet och planeternas ställning i ögonblicket för hennes födelse. Viktigast inom astrologin är en persons soltecken, som avgörs av den tid på året då personen är född. Det finns tolv soltecken. De anses förknippade med speciella karakteristiska egenskaper, olika för varje tecken. Varje tecken sägs också vara positivt eller negativt; de som är födda i ett positivt tecken, är extroverta, dvs utåtriktade, medan de som är födda i ett negativt tecken, är introverta, dvs inåtriktade.

Mayo och Eysenck ville undersöka det astrologiska påståendet att människor med extrovert personlighet oftare än vad blotta slumpen skulle medge är födda i tecken med udda nummer, nämligen de positiva tecknen Väduren, Vattumannen, Tvillingarna, Lejonet, Vågen och Skytten, medan introverta personer oftare är födda i tecken med jämna nummer, nämligen de negativa tecknen Kräftan, Stenbocken, Fiskarna, Skorpionen, Oxen och Jungfrun. Om det ligger någon sanning i detta, borde det komma till synes i personlighetstester. Ey-

senck Personality Inventory användes vid undersökningen.

Sammanlagt 2 324 vuxna (varav 917 män och 1 407 kvinnor) gjorde provet. Resultatet blev ett stöd för de astrologiska påståendena. De sex grupper som var födda i positiva tecken, hade alla fler extroverta egenskaper än genomsnittet, medan de sex grupper som var födda i negativa tecken, alla hade fler introverta egenskaper. Fastän skillnaderna mellan grupperna var marginella, var de statistiskt signifikanta, dvs de kunde inte förklaras som slumpens verk.

Studien publicerades i Journal of Social Psychology 1978 av Mayo, White och Eysenck. Den ledde till att fler liknande studier gjordes. Två studier bekräftade det för astrologin positiva resultatet medan tre studier inte gjorde det.

Vad är nu sanning?

En förklaring till de positiva resultaten kan vara att flera av de testade hade kännedom om vilket astrologiskt tecken de var födda i och även kännedom om vilka egenskaper som tillskrivs personer födda i tecknet. Den kännedomen påverkade deras uppfattning om sig själva och därmed också svaren på testfrågorna. Två forskare, Pawlik och Buse, testade 1979 den hypotesen genom att undersöka vad ett antal försökspersoner menade att deras soltecken ansågs betyda. Resultatet blev att en sk astrologisk effekt hos studenter i Hamburg statistiskt kunde tillskrivas kännedom om deras födelseteckens betydelse. Undersökningar av Eysenck och Nias, 1979, upprepade Pawliks och Buses resultat. De drog slutsatsen att hela den sk astrologiska effekten berodde på testpersonernas bekantskap med de zodiakiska tecknen och de egenskaper som tillskrivs dem. Eysenck och Nias testade över 1 000 barn samt ett antal frälsningssoldater – ingen astrologisk effekt uppträdde.

Källa: En artikel av Ivan W. Kelly och Don H. Saklofske i the Skeptical Inquirer, nr 4, årgång 4.

RÄTTVIKS MEDITATIONSCENTRUM

Veckoslutskurser i zen-meditation och avspänning (eutoni) bl a 18–21/2 och 13–16/5, musikterapi (19–23/5), bioenergetik (4–7/3, 6–9/5), t'ai chi (11–14/2), Laban-dans (21–24/1), m m. Sommarkurser i bl a Alexanderteknik, kroppskännedom och t'ai chi. Begär det nya kursprogrammet från RMC, sekr Astrid Nyberg, Stiftsgården, 795 00 Rättvik. Tel 0248/110 20.

Är åldrandets gåta löst?

Kanske beror åldrandet på ett nyupptäckt hormon från hjärnbihang, vilket nedsätter kroppens förmåga att tillgodogöra sig livsviktigt hormon från sköldkörteln. En amerikansk forskare, W Donner Denckla, har kunnat vrida åldrandeprocessen tillbaka hos råttor, sedan han opererat bort deras hjärnbihang.

Det är sköldkörteln som reglerar hastigheten i kroppens ämnesomsättning. En försämring av sköldkörtelns funktion verkar nedsättande på nästan alla fysiska och mentala funktioner. Normalt är sköldkörtelns produktion av hormoner tämligen konstant hela livet, men man vet numer att kroppen med ökad ålder tillgodogör sig allt mindre av körtelns hormon.

W Donner Denckla, som arbetar vid National Institute of Alcoholism and Alcohol Abuse i USA, har konstaterat att den biologiska effekten av sköldkörtelhormon hos råttor minskar stadigt vid högre ålder. Minskningen börjar alltid när råttorna är precis 21 dagar gamla, dvs då de går in i sin pubertet. Sedan Denckla gjort denna upptäckt, misstänkte han att en genetiskt programmerad, hittills okänd hormonproduktion, som sätts igång vid pubertetens början, kunde vara förklaringen till den minskade effekten av sköldkörtelhormon. Därför opererade han bort råttornas hjärnbihang, men fortsatte att tillföra de hormoner från hjärnbihang som är livsnödvändiga.

Råttorna tycktes nu sluta att åldras. Medelålders råttor föryngrades. Två år gamla råttor – vilket motsvarar ungefär 70-åriga människor – återfick 80-90 procent av ungdomens lungkapacitet, av flexibiliteten hos blodkärlen och av effektiviteten hos immunsystemet.

När man jämförde levnadslängden hos normala råttor med de råttor som fått hjärnbihang bortopererat, visade det sig att 10 gånger fler råttor utan hjärnbihang levde till vad som motsvarar 100 människoår. Fram till dödsögonblicket var experimentråttorna vitala och ungdomliga. Döden kom plötsligt, utan förvarning och utan att föregås av de vanliga tecknen på åldrande.

De råttor som inte hade hjärnbihang kvar, undgick verkningarna av en aminosyra som Denckla delvis har lyckats isolera och identifierat som "minskad syreförbruknings-hormon", DECO, så kallat på grund av dess effekter på ämnesomsättningen. Råttor som injiceras med DECO, dvs tillförs mer än normalt

av detta hormon, åldras ungefär dubbelt så hastigt som normalt.

Det nyupptäckta hormonet, DECO, har kallats "döds- och åldrande-hormon", men Denckla själv föredrar termen "antifysiologiskt hormon".

Forskare söker nu efter en substans som kan blockera verkningarna av "dödshormonet". En sådan blockering skulle inte förhindra döden, men den skulle kunna förlänga livet och skänka större vitalitet och välbefinnande åt alla människor.

SM

Källa: Brain/Mind Bulletin, 23 november 1981.

Organisationskraftfält

Det finns en bok med titeln "Blueprint for immortality", skriven av Harold Saxton Burr, professor emeritus i anatomi vid Yale-universitetet i USA. Burr berättar att han genom tusentals vetenskapliga experiment har visat att alla levande organismer – människor, djur, träd, växter, frön, ägg – har energistrukturer av icke-fysiskt slag, ungefär som magnetfält, efter vilka de levande organismerna byggs upp. Burr kallar dessa elektrodynamiska fält "livs-fält", eller "L-fält". De är ritningar efter vilka livet på denna planet ordnas. De organiserar alla molekyler och celler i bestämda mönster och rörelser.

Tidigare har biologerna inte kunnat förklara hur kroppar kan behålla samma form trots ständigt utbyte av material. Med upptäckten av L-fälten har det mysteriet lösts, anser Burr. (Det är först sedan några decennier som de elektroniska instrument har funnits som behövs för att mäta och beskriva de osynliga energifälten.)

Burr berättar bland annat att man genom att fastställa L-fältets utseende i ett tidigt stadium av en organisms utveckling kan förutsäga den färdiga organismens utseende. Om man till exempel undersöker L-fältet i grodägg, är det möjligt att förutsäga hur grodans nervsystem kommer att se ut.

Burr menar att existensen av dessa livs-fält visar att livet på denna planet inte är en tillfällighet. Och människans existens är heller ingen slump, utan vi är alla delar av universums plan.

Existensen av ett organiserande energifält skulle alltså vara en förutsättning för varje levande organism.

Harold Saxton Burrs upptäckter kan jämföras med den hypotes om

MÖT VÅREN I LONDON

En unik möjlighet att få nya vänner från hela världen, har du som är musik- och/eller språktintresserad och vill uppleva något extra på din semester. Plats: Chelsea. Tid: April. Skriv till mig får du broschyr och utförlig information.

Kjell Nordlund
Bryggvägen 7,
117 48 Stockholm.

Praktiserar du ZAZEN eller vill du prova att underkasta dig ZEN-disciplin, kontakta Pawel eller Halina (dagligen 20.00-20.30, tel 08/773 21 85) då ska vi försöka göra det tillsammans, vilket är väldigt behjälpligt. Läs dock först antingen Ph. Kapleaus bok "The Three Pillars of Zen. Teaching, Practice and Enlightenment." (helst andra upplagan) eller S. Suzukis "Zen Mind, Beginners Mind. Informal Talks on Zen Meditation and Practice". Böckerna kan du låna på bibliotek, hos oss eller köpa. Den första är översatt till franska, tyska, spanska, portugisiska, holländska, tjeckiska och polska.

"morfogenetiska fält" som den brittiske växtfysiologen Rupert Sheldrake lagt fram och som vi skrivit om i Sökaren, framför allt i nr 10, förra året. Men man kan också erinra sig att den brittiske forskaren och ingenjören George de la Warr kom fram till att det existerar ett organisationskraftfält, eller en "eterisk kropp", kring allting, efter vilken de fysiska kropparna byggs upp. Detta fält, sa de la Warr, är icke-fysiskt och existerar i en dimension utanför tiden och rummet. Om man tar exempelvis en bloddroppe från en människa, så finns kring denna bloddroppe samma kraftfält som kring den människa från vilken blodroppen kommit – det är alltså inte två likadana fält, utan exakt samma. Och genom att påverka kraftfältet kring blodroppen kan man påverka människan, var hon än befinner sig.

Du har väl inte glömt att förnya prenumerationen?

Sökarguiden

MARTINUS

folket skickar in mest med information till SÖKARGUIDEN. Därför får de också bra plats (se här bara!) och fulla lokaler på sina föredrag. Så skicka in information DÅ OCH!

Nervsammanbrott
och religion. Sisse Westerlund - Martinusförelsen
Måndagsgruppen, Sveav. 41 Fabiansalen

MALMÖ
15/3 Besvikelsens Kosmiska analys.
Kjell Höglund

29/3 Kvinnligt, Manligt, Mänskligt
Rolf Elving

19/4 Mentala
fängelser
Kompani salen. Kompani 2, 2 vån

MARTINUS! STOCKHOLM ABF-Huset
torsdagar 19.00
Sveav. 41
Rådmanngat.

1/3 Att få fred Soreu Grind (Kafkasalen)
Besvikelsens
Kosmiska analys; Kjell Höglund (Fabiansalen)
25/3 Feminism och maskulinitet i KOSMISK
belysning. Rolf Elving (Kafkasalen)

Sveriges
MAKROBIOTISKA SÄLLSKAP

9/3 Yin och Yang
16/3 Från vikingar till veklingar
23/3 Det gamla surdegsbrödet
30/3 Det makrobiotiska jordbruket
lokal: Flemingsgat. 70
Tel: 08-549934
öppn. efter kl. 15.00

Nyöppnad vegetarisk restaurang
Dagens rätt
11-18

IRISDIAGNOSTIK
och homeopati
HÄLSANS HUS
Information: 08-436850
Hammarbyvägen 2080 - 137 02 Västerhaninge

love Food
öppet:
vardag 9.30-18
lörd 9.30-16

T'ai Chi kurs
27-28/3
mer information från
Cheopscentret
MALMÖ Västerg. 32
211 21 Malmö

tel. 040-122920
Klubb kamelen heter nu
Sönd. & Skand. 14.00-16.00

GRATIS!
Kurs i Raja yoga, meditation och
filosofi. Ring eller skriv till
RAJA-YOGA Center, Fisksålsatorg 9E
133 00 Sörsjöbaden
Tel. 08-7172981

Skriv ej på sanden utan på ordentliga
papper till

Deeva Rajneesh Meditationscenter

Sörbrunnsgatan 59 nb. 113 27 Stockholm
08-32 7788

Neo-

Vipassana 10-16 mars

Du kan välja mellan tre olika alternativ

Introduktionskväll torsdag
kl. 17.00 Ta med dig löst sittande
kläder

"If you wanted to put the world to rights,
whom would you begin with? Yourself
or others?"

Alexander Solzhenitsyn

"Jag har gått på massor av kurser, EST mm
men INGEN har gett så
mycket som

INSIGHT
Skriv till mig så
får du mer information!"

Kurs tillfälle: vecka 22 el 23

Kerstin Nordin

Örnvägen 3, 181 40 Lidingö 08/667 1948

Måndagsgruppen
8/3 Satan, Ujålar och helvetet
med Ralph Gieser

15/3 Indianernas Medicin
Prof. Åke Hultcrantz

22/3 Livets och Dödens mysterium
Gösta Eklund

plats: Sveav. 41, Fabiansalen
Alla föredrag börjar kl. 19.30

AST
ROLOGI KURS

19-24/3

26-28/3 med TV-bekante
Best Yoga

för information

08-68 84 89

"Alternativa nobelpriset"

Forts

– När vi kan resa till andra himlakroppar och med en projektil exakt träffa ett mål på en annan kontinent, skulle vi då inte snart vara i stånd att t ex förhindra att gamla fryser ihjäl i sina lägenheter i London? sa Cooley.

Han framhöll också i sitt tal vid prisutdelningen att vi bör ta vara på varje människas kunskap, inte minst den direktkunskap som arbetaren har. Som ett exempel berättade han hur det gick till när man skulle bestämma storlek och utformning av järnvägshjulen på den kombinerade väg- och rälsbuss som CAITS har tillverkat. I stället för att låta ingenjörsavdelningen rita och beräkna, frågade man en man på verkstadsgolvet som sysslat med tillverkningen av sådana saker i hela sitt liv.

– Så här ska det vara, sa mannen och mättade med händerna ett antal centimeter.

Man satte igång att tillverka hjulen efter hans anvisningar och det kom att fungera perfekt.

Cooley underströk att maskinerna inte ska ersätta människan. På CAITS konstruerar man maskinerna på sådant sätt att människan som sköter dem kompletterar, inte ersätts av dem.

De datoriserade maskinerna ska alltså styras av yrkesarbetare. Cooley tryckte också på att maskinerna måste stimulera människan och utveckla hennes intelligens, inte fördumma henne. Han gav flera exempel, styrkta av undersökningar, som visade hur både hushållsmaskiner och arbete av typ löpande band verkligen inskränker människors intelligens och kreativa förmåga.

Cooley framhöll att vi människor faktiskt är många gånger bättre än den sinnrikaste maskin i de allra flesta situationer.

– Vi tycker att vi har uppfunnit något väldigt märkvärdigt när vi framställt en maskin med handgrepp som är nästan lika sinnrika som en människas. Men vi glömmer att vi redan har den sinnrikaste av alla "maskiner" – människan själv.

– I England har vi ett talesätt som lyder: "Det här är lika enkelt som att gå över gatan!" Och det är, i normala fall, enkelt att gå över gatan – för en människa! Bara därför att människan är så fantastisk! Det skulle behövas en mycket avancerad teknisk apparat för att göra det som människan gör på ett ögonblick: registrerar avståndet till andra sidan, beräknar hastigheten med vilken hon kan ta sig över, av-

ståndet till närmaste fordon till vänster och till höger, hastigheten med vilken fordonen närmar sig, hur hon ska undvika att stöta samman med gående i motsatt riktning osv. Och så samordnar hon alla dessa uppgifter, får ett svar – och handlar därefter!

– Människan har något som vi inte förstått att uppskatta nog och som ingen maskin någonsin kan få, nämligen det sunda förnufts om-döme!

Det som de tre Right Livelihood-pristagarna framför allt har gemensamt är praktisk handling. De har alla satt igång med att göra det som de sett behöver göras, och inte fastnat i teorier.

Adress: Jakob von Yxkull, The Right Livelihood Foundation, 2 Wyburn Drive, Onchan, Isle of Man, British Isles.

Phil Klass

Forts

visa om jag snabbt försökte att sammanfatta hans analys. Han försöker nämligen här att illustrera sin tionde ufologiska princip (inte utan framgång): 10. Många UFO-fall förefaller förbryllande och oförklarliga helt enkelt därför att de som undersökt dem inte har varit tillräckligt noggranna eller inte har lagt ner tillräcklig möda på undersökningarna.

Klass' sammanfattande bedömning utifrån alla hans undersökningar är att det inte finns något övertygande stöd för att jorden får besök av farkoster från yttre rymden. Och den åsikten kommer han nog inte heller att anse sig behöva ändra på i framtiden.

Men många människor kommer ändå med all sannolikhet att fortsätta tro på både flygande tefat och andra fenomen i verklighetens gränstrakter: astrologi, telepati, ESP, poltergeistfenomen, magi osv. Alla dessa människor tycks ha en sak gemensam: De fäster stor vikt vid till synes oförklarliga fenomen och intresserar sig för dessa, medan de finner alla "upplärade" fall tämligen ointressanta. De kan nog vara ganska trygga i sin tro. Det kommer alltid att finnas märkliga händelser, och ofta kommer det att ta några år innan de blir kompetent undersökta – om de alls blir det – och då kommer dessa händelser under en kortare eller längre tid att betecknas som "oförklarade". De som i stället fäster större vikt vid de upplärade fallen, anser att också övriga fall förmodligen skulle kunna ges liknande förklaringar, om de blev föremål för tillräckligt noggrann undersökning, och den inställningen får nog ses som den rimligare eller rent av som den mer vetenskapliga.

– Vi tycker att vi har uppfunnit något väldigt märkvärdigt när vi framställt en maskin med handgrepp som är nästan lika sinnrika som en människas. Men vi glömmer att vi redan har den sinnrikaste av alla "maskiner" – människan själv.

– I England har vi ett talesätt som lyder: "Det här är lika enkelt som att gå över gatan!" Och det är, i normala fall, enkelt att gå över gatan – för en människa! Bara därför att människan är så fantastisk! Det skulle behövas en mycket avancerad teknisk apparat för att göra det som människan gör på ett ögonblick: registrerar avståndet till andra sidan, beräknar hastigheten med vilken hon kan ta sig över, av-

Anm. Artikelförfattaren är psykolog.

Existentiell astrologi

Jag belyser såväl din inre dynamik och dina förutsättningar som din roll i det stora planetariska psykodramat med utgångspunkt från ditt födelsehoroskop. Endast personliga besök. Ring Jan Romander, 08-42 61 39.

Teosofi, en tidlös livsfilosofi

Tidskriften Teosofiskt Forum

4 nr/år 38:–, lösnr 9:50.
Adress: Ävångsgatan 13,
253 71 Helsingborg.
Bankgiro 300-23 83.
Postgiro 25 07 65-5.
Innehåller en mängd intressanta artiklar, bl a:

- Mysterieskolorna i forna tider och i nutiden
- Albigenserna
- Är alkemi en realitet?
- Varför tror ni?
- Äldrig mystik
- Tillbaka till naturen
- Paracelsus – naturläkaren
- Idéer styr världen
- Har vi en kosmisk filosofi?

Teosofiska Samfundet Pasadena,
Sveavägen 45,
111 34 Stockholm

ASTRO LOGI

Seriös karaktärstolkning, 200:–

Horoskopet visar Ditt liv och Din personlighet med dess inneboende möjligheter. Det ger en preciserad bild av Dina tillgångar och svårigheter.

Handstilen visar hur långt Du kommit på vägen, vad Du hittills har gjort av de resurser som framträder i horoskopet och i vad mån Du lyckats lösa upp det som hindrar.

Denna kombination av astrologi och grafologi gör det möjligt att på ett mer avpassat och nyanserat sätt tolka Ditt väsen, samt ange vilken som är den för Dig just nu mest angelägna utvecklingen.

Sänd uppgift om födelsedatum, klockslag och plats, samt handstilsprov till:

Erica Ekedahl

Blombacka 2251
660 60 Molkom

Journalist på Enquirer

Hur är det att arbeta på den stora amerikanska sensationstidningen National Enquirer? Det har den förutvarande redaktionsmedlemmen där John T. Miller berättat om för James Randi, känd illusionist och medlem av Kommittén för vetenskaplig undersökning av påstådda paranormala fenomen.

– Man måste skriva den historia de önskar, sa Miller, annars hittar de någon annan som gör det.

Ett av problemen var att cheferna på Enquirer ständigt begärde fotografier till de vildaste historierna.

– Ord kan man hitta på, men fotografier är betydligt svårare, bekände Miller.

Under fyra och ett halvt år som journalist på National Enquirer träffade Miller en massa självutnämnda medier och siare, som tidningen var förtjust i. Jeane Dixon, som hade ett exklusivt kontrakt med Enquirer, kunde brista ut i förvåning, när hon fick reda på sina senaste förutsägelser, som hittats på av redaktionen: "Har jag sagt det?"

Shawn Robbins, en annan "sierska" som Miller hade att göra med, frågade honom rakt på sak om han trodde på psykiska fenomen. Fastän han försökte vara diplomatisk, gav han ändå det bestämda intrycket att han inte trodde, och Robbins medgav att det gjorde inte hon heller.

– Jag håller på med det bara för pengarnas skull, sa hon.

Detta var vid en tid när hon försökte få erkännande att ha förut sagt en flygolycka. Miller sa att han hyste en viss beundran för Robbins.

– Hon var uppriktig, åtminstone inför mig.

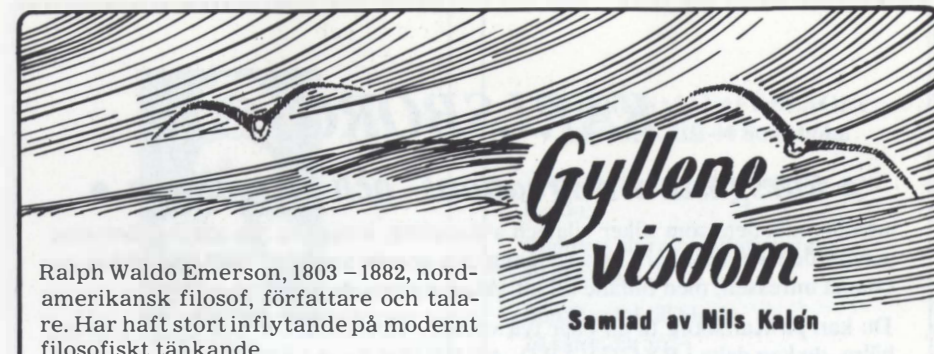
Miller tyckte att det hade gått an om tidningsledningen varit medveten om vad den höll på med. Men, sa han, de föreföll att ta sitt jobb på allvar precis som om det var riktig journalistik.

Numera ser Miller tillbaka på sitt arbete för Enquirer med blandade känslor. Det var ett sätt att lära sig journalistiskt arbete, men ett oangenämt sätt. Fast – Enquirer betalade tre gånger så mycket som någon annan arbetsgivare...

Källa: Skeptical Inquirer, hösten 1981.

Måndagsgruppen

ABF, Fabiansalen, Sthlm
19.30 varje måndag sedan 31 år.

Ralph Waldo Emerson, 1803 – 1882, nordamerikansk filosof, författare och talare. Har haft stort inflytande på modern filosofiskt tänkande.

Varje människa har sin egen uppgift att fylla. Hennes säregna begåvning är hennes kallelse. Det finns en riktning, i vilken hela världen ligger öppen för henne. Hon har förmågheter, som viskar till henne: där har du ett fält för obegränsad verksamhet. Hon liknar ett skepp på en flod; hon stöter mot hinder i alla riktningar utom en; här är varje hinder avlägsnat, och hon driver lugnt framåt på allt djupare vatten ut på det omätliga havet. Denna begåvning och denna kallel-

se är beroende av hennes väsens sammansättning eller det sätt, varpå världssjälens förkroppsligar sig i henne. Hennes väsens art leder henne till att göra sådant, som är lätt för henne att göra och som, då det är gjort, är ett gott verk, och som ingen annan människa skulle kunnat göra. Hon har ingen medtävlare. Ty ju uppriktigare hon rådfrågar sin egen begåvning, desto mer kommer hennes verk att skilja sig från varje annat.

RALPH WALDO EMERSON.

Färg och siffror

Kurser i färgsymbolik och nummerologi, även enskild färghandledning, samt tolkning av nummerologiska kartor beträffande personlighetstillväxt och händelseaspekter.

För information ring 08-44 20 05 eller 08-36 83 79.

Annika Langlet

Ljud- och videoinspelningar från konferensen 25-27 augusti 1981

Fyll i annonsen och skicka till: Pedagogik & Produktion, Hantverkargatan 44, 112 21 Stockholm

Jag beställer följande band:	pris	antal
Hatha Surrenda	90:–	
Individens halsa påverkar organisationen		
Peter Block	90:–	
Det inre spelet		
Peter Koestenbaum	90:–	
Konsten att handla		
Peter Koestenbaum	120:–	
Nya tankar om människan	900:–	
	Video (VHS)	
	Video hyra	250:–/2 dgr
Marilyn Ferguson	120:–	
En ny världsbild	900:–	
	Video (VHS)	
	Video hyra	250:–/2 dgr
Paul Hawken	90:–	
Mot en annan ekonomi		
Barbara Brown	90:–	
Biofeedback		

Alla inspelningar är "live" och på engelska. Ljudkvaliteten är utmärkt. Priserna är exklusivt moms och porto. Leveranstid cirka 2 veckor. Vill du ha en utförligare representation av innehållet i banden och en förteckning över alla band från konferensen sätt x här ().

namn adress

KARLSBORG

• kursgård • rekreations- och retreatthem •

inbjuder alla dem som söker vila och avkoppling, kroppslig och själslig förnyelse genom deltagande i våra arrangemang och genom umgänge med människor av samma intressen, med tillfälle till utflykter, motion, behandling etc.

Du kan på Karlsborg ta en eller två veckors HÄLSOKUR och bygga upp din hälsa, du kan delta i RYGGVÅRD, ANDNINGS-, AVSPÄNNINGS-, ZON-TERAPI-kurser etc.

Kursledning: Naturläkare Alice Rosendahl-Ohlsson.

RING 0755-314 70 eller skriv till

KARLSBORG Rekreations- och Retreatthem, 151 90 Södertälje.

Människa – känn Dig själv!

Syftet är att Du ska nå och förverkliga din innersta kärna, ditt högre Jag, och lära Dig att uttrycka det i handling till allas bästa.

Björn Roxendal håller föredrag och kurser med instruktioner från det Stora Vita Broderskapets lärar. Vi kommer att arbeta med bl a visualisering, meditation, affirmationer, andningsövningar och vetenskapen om det talade ordet.

Björn Roxendal

Furuvägen 3, 183 67 Täby. Tel. 08-756 98 89.

Kontakt

Går gemenskap och ensamhet att kombinera? Jag är en 37-årig seriös och oftast glad kvinna med akademisk bakgrund och med intresse för buddhism. Jag önskar kontakt med en någorlunda jämnårig, lång, ensamstående man som mediterar. Svar till "Stockholmstrakten", Sökaren f.v.b.

Tillsammans går vi på upptäcktsfärd i livet. Du – man, rökfri, känslsam med glada snälla ögon som bedömer människor mer efter andliga än efter materiella tillgångar. Svar till "40-talstjej, 170/59", Sökaren f.v.b.

Söker forskningsvänner för att utveckla idéerna om IMPLOSIONSENERGI och dess förverkligande. Lämplig bakgrund: Andevetenskap, naturvetenskap, teknik. Svar till "A-219", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 40 öre per ord + 4: – i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 10: –. Moms inräknad.

Nästa Sökaren

Sökarens nästa nummer görs delvis i samarbete med Sällskapet för parapsykologisk forskning, SPF. Ett utökat nummer av SPF-information ingår i Sökaren nr 3. Där medverkar professorn i parapsykologi Martin Johnson, SPF:s ordförande universitetslektor Rolf Ejvegård, docent Ingemar Nilsson och psykolog Ingvar Selin.

Gåvor

Anna Högstedt, Borgholm, 100: –, Einar Lünell, Rødovre, Danmark, 24: –, Oskar Carlsson, Täby, 8: –, Alf Forsén, Sävsjö, 8: –, Karl-Oskar Malmqvist, Solna, 58: –, Sonny Carlsson, Horred, 39: –, Stig Hartman, Halmstad, 8: –, Sven Harald Enblom, 8: –, Jan Gunnarsson, Stockholm, 8: –, Rune Sjöblom, Täby, 8: –, Boris Sjöholm, Helsingborg, 8: –, Per Hornberg, Stockholm, 8: –, Göran Burlin, Ludvika, 8: –, Helge Larsson, Göteborg, 8: –, Margit Fredriksson, Karlskrona, 8: –, Lars Andersson, Kristianstad, 8: –, Siv Borén, Fjälkinge, 8: –, Ruzica Blazic, Örkellunga, 8: –, Agnar Åström, Umeå, 8: –, Lilly Hellstadius, Åmål, 8: –, Martin Stål, Vällingby, 24: –, Christer Kandell, Falun, 8: –, Staffan Nilsson, Kolbäck, 8: –, H Kehlman, Farsta, 30: –, Agneta Pettersson, Linköping, 39: –, Mabel Olsson, Ronneby, 8: –, Annette Lernvik, Örebro, 8: –, Krister Karlsson, Nacka, 8: –, David Jönsson, Kungsbacka, 8: –, Gunlög Bülow-Hübe, 25: –, Viljo Mentu, Höör, 8: –, Karl-Gustav Svensson, Svängsta, 8: –, A Klingstrand, Göteborg, 58: –, Elna Jonsson, Solna, 108: –, Birger Andersson, Nässjö, 8: –, Hildur Magnusson, Karlstad, 8: –, Eva Bring, Bräkne-Hoby, 58: –, Kenneth Revland, Norrköping, 8: –, Anna Clarhäll, Falun, 8: –, Lilly Pehrsson, Stockholm, 8: –, Emil Lindberg, Norrköping, 8: –, Carl-Anders Fahlén, 8: –, Carl-Gustav Hultgren, Växjö, 8: –, Gudrun Andersson, Kristianstad, 8: –, Erik Berglund, Lund, 8: –, Veikko Heikinen, Viksjö, 8: –, Alida Kvarnhed, Solna, 58: –, Gösta Rosén, Hallsberg, 8: –, Ulla Britt Haglund, Hedemora, 8: –, Karin Larsson, Älvsjö, 8: –, Kristina Bryngel, Hillerstorp, 58: –, Björn Zakrisson, Strömsund, 8: –, Dan Johansson, Floby, 8: –, Kent Eriksson, Marianne-lund, 8: –, Margot Helmfrid, Stockholm, 50: –, Martha Högberg, Hässleholm, 1 000: – (för Åsa Freij-reportage), Erik Henriksson, Falun, 100: –, Astrid Ståhl, Uddevalla, 8: –, Monica Johansson, Södertälje, 8: –, Annette Billhäll, Askim, 8: –, Kristina Bazzani, Nacka, 8: –, Ingall Karlsson, Stenungsund, 8: –, Karoly Holpar, Borlänge, 8: –, Lars Göran Nilsson, Åstorp, 8: –, Bertil Jonasson, Ryd, 8: –, Eric Westberg, Bankeryd, 8: –, Bibbi Gudmundson, Farsta, 8: –, Majlis Stenberg, Södertälje, 8: –, Viola Johansson, Västerås, 8: –, Kurt Ericsson, Malmö, 58: –, Rune Åsberg, Borlänge, 8: –, Bela Molnar, Landskrona, 8: –, Lis Robild, Höganäs, 8: –.

Summa kronor: 2 335: –.
Hjärtligt tack för stödet!

Red

GRAFOLOGI

"Pennans språk". Psykografologisk analys en väg till självkännedom, förståelse, harmoni. Insänd 20–30 rad. handstil. Analys utarb. av diplom. skriptexpert. Provanalys 28: – (frim.).
E. Karlsson
Box 33
455 00 Munkedal

BABAJIS KRIYA YOGA

- Asanas – Hatha Yoga
- Pranajam – Andningstekniker
- Dhjanam – Meditation
- Mantras – Befriande frö-ljud
- Bhakti – Hängivenhet

Gratis introduktionslektioner
varje mån & fre kl. 18–20.30
Kungsholmsg 30 ① Rådhuset

BUDDHASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20: –

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16: –

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15: –

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7: –

I bokhandeln eller direkt från förlaget

TEOSOFI I DAG

är mer än H. P. Blavatskys och andra pionjärs verk – fastän de står sig gott. Teosofin har också utvecklats och berikats under senare tid. Här några exempel:

Some Unrecognized Factors in Medicine. En studie av en grupp läkare och andra vetenskapsmän i England med teosofisk bakgrund.

The Mystery of Healing. En fortsättning på ovanstående.

Intelligence Came First. En liknande engelsk grupp ser på den moderna naturvetenskapen, särskilt biologin, i perspektiv av den teosofiska grundidén: "Allt liv och medvetande utvecklas inifrån."

The Science of Yoga. Av I. K. Taimni. Betecknas som den värdefullaste kommentaren för Västerlandet av Patanjalis Yoga-sutras.

Man, God and the Universe. Av I. K. Taimni. En djupgående och bred studie i människans plats i det universella skeendet, gjord mot bakgrunden av modern naturvetenskap och hinduisk filosofi.

Rikhaltig sortering av svensk litteratur inom ockultism och livsåskådning. Gott om böcker av J. Krishnamurti. Låga priser.

Titta in, skriv eller ring och få kataloger på svensk- och engelskspråkig litteratur och vår REA-förteckning.

TEOSOFISKA BOKHANDELN

Karlavägen 44, 114 49 Stockholm.
Öppet: tisdag–fredag kl. 14.00–18.00.
Tel. 08/61 68 83, alt. 89 36 59 och 40 16 21.

PROFETEN

Av Sven Rosén

Den här bokvandringen handlar om olika sätt att förhålla sig till känslor, och om praktiska vägar att uppnå angenäma sådana.

"En ung man och en ung kvinna, studerande vid ett amerikanskt universitet, frågar mig: Borde vi försöka komma i kontakt med våra känslor nu, eller är det bättre om vi väntar till efter examen?"

Så berättar den engelske psykiatern Laing i sin inledning till boken *Med öppna sinnen* (Forum, 263 sidor). Det är ett stort praktverk med många bilder, sammanställt av Mick Csáky. Boken handlar om de rikedomar som livet erbjuder till upplevelse med sinnen och känslor, med en lång rad exempel från psykologi, konst och olika former av psykoterapi och personlighetsutvecklande övningar. Boken är njutbar att bläddra i och läsa här och där. Texterna varierar från tämligen abstrakta och svårigångliga resonemang till personliga skildringar från olika terapier och en kort handledning i massage. Tyvärr saknas litteraturförteckning för den som skulle få lust att fördjupa sig i något av bokens många teman, men det anges vilka böcker kapitlens författare har skrivit. Bokens helhet kan verka förvirrande, och ger just därmed också möjlighet till känsloupplevelser.

Om känsloriktade psykoterapier handlar Lars-Gunnar Lunds och Heinz Leymanns *De nya känsloterapierna* (Natur och Kultur, 267 sidor). Författarna gör en systematisk genomgång av ett antal mer eller mindre terapibetonade tekniker och rörelser som har blivit kända i Sverige under 70-talet. Störst utrymme, ca 30 sidor vardera, ägnas åt Fritz Perls' gestaltterapi och Alexander Lowens "bioenergetik". Primalterapi, identitetsterapi och EST får också egna kapitler. Kortare, och mer kritiskt, behandlas exempelvis "rebirthing" och scientologi. Boken är ambitiöst upplagd. Författarna försöker utifrån sin psykologiska kunskap och egna terapierfarenheter klargöra vad som kan fungera i de olika rörelserna som beskrivs, vad som är vettigt och vad som verkar kommersialism, spekulat och mystik. Boken kan vara användbar som en introduktion för den som överväger att pröva någon av dessa terapiformer – med risk att man avstår och bestämmer sig för att satsa sina pengar och sin tid på något annat.

Det finns dock gratis vägar att arbeta med känslor och inre upplevelser. Ett sätt är att utgå från sina drömmar. Drömmar varjar natt gör vi alla, men bara ibland minns vi drömmarna. Genom övning kan man dock i hög grad väcka minnet. En praktisk handledning i konsten att arbeta med sina drömmar ger Montague Ullman och Nan Zimmerman

i *Använd dina drömmar* (Natur och Kultur, 274 sidor). Ullman är sällsynt väl kvalificerad på området. Han har varit psykoanalytiskt inriktad terapeut och var en av de första som vetenskapligt visade att drömmarnas innehåll kan påverkas telepatiskt. Boken tar upp en mångfald praktiska frågor och problem kring arbete med drömmar, enskilt eller i grupp, med många exempel. Det är en högst innehållsrik bok för den som vill få ut mer av sina drömmar än den vanliga frågan när man minns en dröm: "Vad i all världen kan nu det betyda?" Boken visar vägar att ställa mer fruktbara frågor som kan ha svar.

Känslor kan vara behagliga eller obehagliga, ibland så obehagliga att de upplevs helt förlamande, leder till panik eller "nervsammanbrott". Om hur man kan hantera sådana situationer har den australiske psykiatern Claire Weekes skrivit flera böcker. På Natur och Kultur finns *Torgskräck*, en bok som mest riktar sig till terapeuter som har patienter med ångest i olika former. En tidigare bok av Weekes har översatts under titeln *Självhjälp för dina nerver* (Larsson, 184 sidor). Den riktar sig direkt till människor som har mer eller mindre ständiga, lindriga nervösa besvär, men även till dem som har upplevt svårare "sammanbrott". Den senare kategorin har dock svårare att på egen hand hjälpa sig med hjälp av boken, och behöver någon form av terapeut eller hjälpare. Weekes huvudtes är att det är meningslöst att kämpa mot nervösa besvär. Det mesta av besvären består, menar hon, i att patienten är rädd för de förnimmelser i kroppen som orsakas av ångest (dvs en ökad spänning i nervsystemet och därav ökad utsöndring av vissa hormoner). Det gäller därför att först förstå vad dessa förnimmelser innebär och sedan att acceptera förnimmelserna i stället för att försöka kämpa emot eller springa ifrån dem. Det gäller att "flyta med" i stället för att kämpa emot. Som jag upplever det har Weekes här kommit på en mycket viktig process, som i hög grad kan tillämpas praktiskt vid många olika former av nervösa besvär och störningar. Men tyvärr är den okänd för de flesta terapeuter, som därmed missar ett sätt att hjälpa sina patienter hjälpa sig själva. Boken fick mycket negativa recensioner i Bibliotekstjänsts lista, vilket jag nog tycker är oberättigat.

Om Wayne Dyers *Älska dig själv* skrev jag i nr 5, 1981. En ny bok av honom finns redan, *Sikta mot stjärnorna* med undertiteln *Konsten att bli en "gränslös" människa* (Forum). På 481 si-

dor predikar Dyer "hur man ska lära sig tänka, känna och bete sig på ett sätt som tillåter en att överträffa sitt 'vanliga' eller 'normala' jag och utvecklas till en person som man kanske aldrig drömt att bli förrän nu". Den som hänfördes av Dyers förra bok kommer säkert också att inspireras av den här. Själv upplever jag boken som tämligen pratig och långrandig. Den är full av goda råd och förmaningar som säkert fungerar om man bara följer dem, vilket inte är så lätt eftersom Dyer har en benägenhet att teckna förenklat i svart och vitt.

Angenäma känslor kan uppnås inte bara genom psykologiskt arbete utan också genom praktiskt arbete i den hårda fysiska materian. Till det anknyter de fyra återstående böckerna. Anders Gernandt, känd friskvårdande riksdagsman, sammanfattar sin syn på hälsofrågorna i *Hälsa – till alla* (Hälsokostrådet, 286 sidor). Boken börjar med elementär fysiologi, beskriver sedan olika aspekter av hälsorörelsen och avslutas med en kort översikt över ett trettiotal så kallade alternativa behandlingsmetoder, från akupunktur till zonterapi. Jag kan varmt instämma i Gernandts huvudtes, att varje individ har ett stort ansvar för sin egen hälsa och (i varje fall i vårt land) har stora möjligheter att påverka den såväl positivt som negativt genom sitt val av livsföring.

Angenäma känslor uppväcks av Christine Wiehes *Med en smak av nektar*, med undertiteln *En vegetarisk kokbok om mat för harmoniska tankar* (Liberté, 120 sidor). Det är en vacker bok, med handskriven text på pastellfärgat papper. Förf. har inspirerats av transcendental meditation enligt Maharishi och arbetade en tid med att laga mat åt blivande meditationslärare i Schweiz. Det förklarar frånvaron av lök i recepten, eftersom man inom TM-rörelsen "anser att all slags lök har en negativ effekt på sinnet och rekommenderar att man inte äter lök om man är intresserad av medvetandeutveckling som gör att sinnen vaknar och får oss att upptäcka finare nivåer av skapelsen". Boken innehåller dock även i frånvaro av lök ett antal högst lockande recept på varmrätter, sallader, såser, bröd och desserter, med en lätt orientalisk accent.

Meta Strandbergs *Laga grönt – vegetariskt för vardag och fest* (AWE/Gebbers, 152 sidor) är kanske mindre transcendental men desto mer praktisk och vardagsnära. Här finns snabba vardagsrätter och tidskrävande festrätter, ordnade efter huvudingredienser. Den som tröttnar på kokt potatis finner exem-

pelvis 18 olika sätt att anrätta den. Recepten är förträffliga utgångspunkter för eget experimenterande, och boken kan gärna visas när någon frågar hur man egentligen kan få någon omväxling på vegetarisk kost.

Inte bara matrecept (såväl vegetariska som animaliska) utan också odling, djurskötsel och elementära instruktioner i ett dussintal gamla hantverk finns i John Seymours *Självhushållning* (Bonniers, 256 sidor). Det är en bilderbok i stort format, med en mångfald teckningar. Boken bör kunna vara en rik inspirationskälla för alla som prövar på någon grad av självhushållning. Den bygger på engelska förhållanden eftersom Seymour driver en alternativ lantbruksskola i England, och en del av de grödor som beskrivs är svåra eller omöjliga att odla hos oss. Boken är dock alltigenom praktisk – allt som Seymour skriver om förefaller han också ha prövat, från att slå tegel till att göra whisky av det hembryggda ölet. Att bli helt självhushållande i vårt samhälle är knappast möjligt – då skulle man inte få tid till annat, som att tjäna ihop de kontanter det är svårt att vara utan. Men det kan ge rik tillfredsställelse att odla åtminstone en del av den mat man äter och att kanske själv tillverka några av de redskap man använder. Angenäma känslor kan skapas på många sätt – inte minst genom att uppleva resultatet av eget arbete.

Efter Hiroshima

Kan vi skapa en bättre värld? Kan vi leva på ett helt annat sätt än vi gör nu? Finns det någon väg ut ur ständiga krig, kapprustning, miljöförgiftning, och finns det ett liv utan byråkratins malande papperskvarnar?

Frågorna är inte nya, men svaren är ofta pessimistiska. Vi är alla medvetna om att mycket är fel i vårt samhällssystem, men det verkar så omöjligt att ändra på det.

Rolf Millqvist beskriver ett annorlunda samhälle i sin bok *År 136*, som utkom på Larsons förlag år 1981. Huvudpersonen är en man som lever etthundra år framåt i tiden, år 136 enligt den nya tideräkningen som har Hiroshima-bombens år som utgångspunkt.

Rolf Millqvist berättar att när han hade satt sig ned för att börja skriva den här boken, förnam han närvaron av denna person. Tvärsöver tid och rum fick de kontakt, och den nye Rolf, som han kallas, berättar för författaren om allt som hänt under de hundra år som förflutit sedan 1981. De människor som lever år 136 skakar på huvudet åt de aningslösa människor som åstadkom en

så omfattande förödelse på jorden.

Man har lärt sig en grundlig läxa av tvåtimmarskriget, det stora kärnvapenkrig som bröt ut på 1990-talet och ödelade stora delar av jordens kontinenter. Det moderna civilisationsnätet bröts sönder och svält och nöd uppstod. Städerna tömdes på människor eftersom alla blev tvungna att skaffa sig mat själva – transportnätet var utplånat.

De människor som överlever bildar nya samhällen, där bysamhället är den dominerande strukturen. Människorna har av bitter erfarenhet lärt sig att de endast kan leva i naturen och i harmoni med naturen, de har lärt sig att ta hand om varandra och att känna ansvar för hela byns framtid. De har en djup missstro mot centraliserade system. År 136 finns inte längre några nationer med regeringar, inga skatter, inget bankväsende av det slag som fanns under "plaståldern" och ingen världshandel.

Man har i stället helt andra saker som saknades under plaståldern, år 1930 – 1985. Man har en trygghet som består i att man tillhör en grupp där alla känner alla och där man har omsorg om gruppens barn, sjuka och äldre. Gruppen – oftast omkring 500 bybor – är helt självförsörjande.

I framtidssamhället bedriver alla familjer små jordbruk där man använder sig av de modernaste metoderna – småskaliga metoder förstås – för att med en rimlig arbetsinsats, ett par dagar i veckan under odlingsperioden, få fram den säd och de grönsaker, rotfrukter, frukter och bär som behövs för det egna hushållet. Boken berättar i detalj hur det går till.

Fastän människorna lever i små samhällsenheter och utan indelning i nationer, finns det ett omfattande "internationellt" utbyte av kunskaper och erfarenheter. FN-organisationen har återuppstått med nya uppgifter: Den insamlar och tillhandahåller all information som den får från de återupbyggda universiteterna. Det sker med hjälp av ett praktiskt datasystem. Olika universitet lägger huvudvikten vid olika ämnen. Under en lång tid dominerade forskning inom maskinteknik, jordbruk, miljövänlig energiförsörjning samt teknik för att häva effekterna av den omfattande förorening av naturen som ägde rum under plaståldern.

Allt eftersom de praktiska, materiella problemen finner sin lösning, kan universiteterna inrikta sin verksamhet mera på musik, konst, litteratur och filosofi. Här beskrivs alltså ingalunda en återgång till stenåldern som en del människor fasar för, utan Millqvist presenterar ett samhälle baserat på högtstående teknik och rationellt utnyttjande av naturresurser, men utan de negativa effekter vi har idag.

I det nya samhället har varje by en datacentral, kopplad till FN:s stora arkiv, där kunskap från all världens universitet finns lagrad. Man trycker på knapparna och får fram fakta, till exempel om hur man bäst odlar en viss växt, om hur man bygger en båt eller hur man kan planera en skola. Arkivet är den enda storskaliga anordningen i det nya samhället och det är baserat på tanken att all kunskap ska vara mänsk-

lighetens gemensamma egendom. Följden är att man inte har någon motsvarighet till den gamla tidens patent.

Det roliga med Millqvists bok är att den noggrant beskriver alla sidor av samhället. Man får en känsla av att ingenting glömts eller stoppats undan. Den breda ramen gör att man törs tro på möjligheten att skapa ett sådant samhälle.

Rolf Millqvist är civilekonom med bakgrund inom svenskt affärsliv och svensk livsmedelsindustri, och han driver eget jordbruk. De sista åren har han deltagit i miljödebatten. Vi minns honom särskilt från de tidningsartiklar han skrev när striden om uranbrytningen i Ranstad pågick som bäst. Med sina erfarenheter får han fram en skildring som omfattar alla sidor av livet – praktiska, sociala och psykiska. Men när en så lätt och behändig bok spänner över ett så väldigt område, måste många ämnen få en ganska flyktig beröring. Ibland är det som om man bara får ledtrådar till hur problemen ska lösas och resten får man fylla i själv. Här och där önskar man sig en mer uttömmande redogörelse.

Boken är emellertid avsedd att användas i studiecirkel, och som sådan blir den en ypperlig inspirationskälla. De korta kapitlen läser man lätt hemma, och under cirkeltimmarnas diskussioner fyller man i så mycket man vill. Boken är allmänt hållen och borde passa i vilken studiemiljö som helst, oavsett ålder, yrkesnivå eller politisk inriktning.

För den som törstar efter mer uttömmande läsning finns det en bra litteraturlista längst bak, där Millqvist räknar upp böcker som han själv läst och blivit inspirerad av. Han nämner de klassiska verken "Kallocain", "Tyst vår" och "1984" samt böcker av bland annat Erich Fromm, Aldous Huxley och E. F. Schumacher. Intressant är att Millqvist läst den första framtidsvision som vår historia känner till, "Utopia" av Thomas Moore. Det är synd att det inte framgår av registret att boken skrevs på 1500-talet.

Ska vi nu våga tro att ett samhälle verkligen kan fungera som i "År 136"? Kan vi skapa en harmonisk värld där alla har mat, kläder och bostad och trivs ganska bra med tillvaron, eller bör vi avfärda det hela som en naiv dröm? En 70-årig släkting till mig som kom på besök, försjönk i läsning av boken, suckade och sa: – Ja, om det här blev verklighet så vore det fint, men kan vi tro att människorna själva kan förändra sig så mycket? Är inte den mänskliga girigheten och egoismen alltför stor?

Det enda svar man kan ge är att vi själva måste välja. Det kommer an på oss själva om vi vill ändra oss eller om vi vill fortsätta att driva oss själva till grundens brant. Boken "År 136" har visserligen ett drag av naivitet och barnslig tillförsikt över sig, men den visar i alla fall att det är fullt möjligt och realistiskt att skapa ett samhälle av fred och gemenskap. Den visar att det finns vägar, det finns möjligheter, det finns hopp. Läs boken! Du själv, i ditt dagliga liv här och nu avgör om och hur framtidsvisionen ska förverkligas!

Maria Adkinson

Indisk filosofi

Helmuth von Glasenapp hör till vår tids mest kända indologer och religionshistoriker, född 1891, död 1963. Han har skrivit ett stort antal böcker. Av hans produktion finns tidigare översatta till svenska "De fem stora världsreligionerna" och "Indiens religioner", flitigt använda som universitetsläroböcker. *Indisk filosofi* (Studentlitteratur, Lund, 1980) är mycket samvetsgrant översatt av Uppsala-docenten Gunnar Carlstedt, som omsorgsfullt motiverar sina återgivningar av indiska termer m m.

Filosofi och religion är i indisk tradition nära förknippade, och Glasenapp hänvisar därför ibland i sin översikt av filosofin till sina böcker om religion. Hans intresse riktar sig i fråga om religion mest mot dess filosofiska sida, i fråga om filosofi mot dess religiösa sida. Filosofi och religion möts framför allt i metafysik och etik. Men i sin översikt av indisk filosofi ägnar sig Glasenapp också åt andra aspekter, t ex logik och begreppsanalys.

Mycket instruktiva och belysande är författarens jämförelser mellan indisk och västerländsk filosofi. Där finns gott om både likheter och olikheter, och Glasenapp diskuterar, i vilken mån likheterna beror på direkta inflytanden. Starkt betonar han möjligheterna av parallella utvecklingar utan inbördes beroende. Vad västerländskt inflytande på Indien beträffar, är det påtagligt i nyare tid (från 1500-talet), då föga av intresse hänt i den egna indiska utvecklingen. Däremot finns inget sådant inflytande under den indiska filosofins äldre, klassiska tider. Om inflytande från indisk filosofi på västerlandets tänkande skriver Glasenapp, att det "på västerländska 1800-talsfilosofer är säkert, sannolikt beträffande gnostiker och nyplatoniker, men omöjligt att bevisa när det gäller de äldre grekiska filosoferna".

Jämförelserna mellan indisk och västerländsk filosofi koncentreras i boken

Gråt, min älskade, gråt

Gråt, min älskade, gråt
ty i sorgens botten
växer en glädje
växer en glädje
inte som hångrin
eller hädelse
men renad
som vatten
i årmillioner
av andens smuts,
den du samlat
i livet

Per Ragnar

38

främst till ett inledningskapitel och ett slutkapitel. Bokens första huvuddel ser den indiska utvecklingen ur historiskt-kronologisk synvinkel. Den andra huvuddelen utgörs av en översikt av de "stora systemen", nämligen de sex ortodoxa skolorna, "sekternas" filosofi, jainisternas och buddhisternas system. I den tredje huvuddelen behandlas "världsåskådningarnas huvudproblem": kunskap, världsförklaring, Gud, natur och ande, etik, soteriologi (frälsning). Jämförelser görs mellan olika filosofers och olika systems svar på sådana frågor. Av intresse är Glasenapps reflektion över att det ges så många olika svar på de stora livsfrågorna: "Sedan människan började reflektera över tillvarons mening har de olika tänkarna tolkat världens väsen på helt olika sätt. Medan flertalet västerländska metafysiker har sökt förklara dessa divergenser genom att anse sin egen åskådning som vishetens sista ord och betrakta alla andra som felaktiga, har många indier sedan den vediska tiden företrätt åsikten att det inte kan finnas någon religiös eller filosofisk lära som gäller för alla människor och för alla tider, utan att man måste räkna med en mångfald åskådningssätt som från olika ståndpunkter förmedlar var sin del av den för de dödligas fattningsförmåga oåtkomliga högsta sanningen. . . . Denna dynamiska inställning till sanningsbegreppet möjliggjorde redan tidigt för de indiska filosoferna att inse att inga försök att tolka världen någonsin kan ha mer än provisoriskt och symboliskt värde. I det att den indiska filosofin i sina största företrädare har trängt fram till insikten att all vår kunskap om världen är avhängig av subjektiva faktorer, har den nått höjden av den nyktra verklighetsbetraktelse till vilken all kritisk sanningforsknig ständigt på nytt kommer att återvända efter varje flykt mot metafysiska rymder." (Sid. 269)

Jag har sträckläst denna bok. Ibland, då stoffet intresserat mig mindre, har läsningen gått trögt. Ibland har den gått fort, nämligen då författaren kommit in på områden, som särskilt intresserat mig, såsom yoga och meditation. Varje läsare kommer på det sättet att intressera sig mer för vissa, mindre för andra partier av boken. Den lämpar sig kanske bättre som uppslagsbok för sådant man vill ha närmare kunskap om, än för sträckläsning.

Språket ligger på akademisk nivå, men för att vara på den nivån är det ganska lättillgängligt. En och annan term kan vålla besvär. Tre termer som Glasenapp gärna använder men som sällan förekommer hos andra författare är panenteism, teopanism och akosmism. Deras betydelse görs inte särskilt klar. En annan term som Glasenapp gärna använder är "sekt". De stora religiösa strömningarna, knutna till respektive vishnuitisk och shivaitisk gudstro, betecknas som "sekt", vilket inte förefaller särskilt lyckat.

Men sådana invändningar spelar inte stor roll i jämförelse med tacksamheten över att detta lärda men ändå inte svårtillgängliga verk nu föreligger i god svensk översättning.

Sten Rodhe

Ovönskap på parnassen

Sven Stolpe är en av landets mest kända och ivrigast verksamma kulturpersoner. Olof Lagercrantz är en annan. Förra året gav förlaget Askild & Kärnekull ut en bok, där Stolpe försöker ta heder och förstånd av Lagercrantz. Enligt Stolpe är Lagercrantz en man som river ned och förlamar, som föröder och förgiftar, en destruktör och skadegörare i svensk kultur. Men som jag ser det framstår den angripne – bland annat genom gjorda citat – som ett huvud och ett hjärta större än angriparen, trots visad politisk godtrogenhet och felaktig nedvärdering av några skönlitterära författare.

Jag skall här endast ta upp vad som gäller Lagercrantz kristendomskritik.

Katoliken Stolpe återger ett stycke som den icke troende Lagercrantz har skrivit:

"Kristus är för kyrkan ej endast en ädel människa som predikade kärlekens och lidandets evangelium. Han tog också människans synder på sig, för att hon skulle räddas ur sin fördömdelse och få evigt liv. Han uppstod från de döda och skall en gång återkomma för att inhösta sin skörd. Kristendomen, sådan den predikas i kyrkorna, kan inte tänkas utan frälsningen, och därför kan den radikala kristna optimism som Gunnel Vallquist talar om inte gälla andra än de frälsta. De andra blir kvar i fördömdelsen, som inte blir mindre grym därför att den grövre helvetestron besegrats eller skjutits åt sidan. Men hur skulle den gud, som bestämt att ett evigt liv är berett endast åt den som underkastar sig tron och i Kristus ser den uppståndne blivande domaren, kunna inspirera sina anhängare till medlidande, välvilja och kärlek? Den kristna guden som skiljer mellan frälsta och ofrälsta räknar inte endast med godhetens seger utan också med 'de godas' slutliga seger och triumf, och de goda är här lika med de troende. Man kan ej föreställa sig denna triumf utan någon form av olycka för dem som ej får del i den, och därigenom kommer den kristna guden att framstå som en fiende till den rättfärdighet som mänsklighetens bästa representanter drömt om. Genom själva sitt väsen ger denna gud sin sanktion åt grymheten, hatet och ofördragsamheten. Den kristne kan tjäna 'en kristen världsordnings' sak först när han gör uppror mot den gud som han tjänar. Först då blir det möjligt för honom att ställa sig i det mänskliga framåtskridandets tjänst, först då blir han öppen för en sann medkänsla, vilken aldrig kan försona sig med tanken att några skulle vara utvalda och andra för evigt förtappade. Det behöver inte sägas att Kristus ingenting har att göra med de kristnes gud. Stode han upp från de döda, skulle korsets smärta synas honom obetydlig mot skammen och förnedringen att se sitt namn hopkopplat med de kristna kyrkornas skändligheter genom seklen. Att dessa kyrkor i våra dagar förlorar i makt och inflytande, och att de i känslan av sin svaghet söker anpassa sig efter 'mänskliga' rättfärdighetskrav, får inte komma oss att glömma, att de är baserade på en lära av ofattbar grymhet."

Denna en känslig och intelligent människas karakteristik av en vanlig kristen teologi beskrivs av Stolpe som "barnslig", "sladder", en "karikatyr" och som "det tjurigaste pojkgärål" – men något sakligt resonemang för han inte. Stolpe skriver också: "Men innerst inne är Lagercrantz naturligtvis oroad, utmanad, kanske ångerfull. Något i honom säger att kristendomen är sanningen." Vilket struntprat!

Olof Lagercrantz har skrivit en bok om Dantes gudomliga komedi, som handlar om helvetet, skärselden och paradiset på medeltiden. Lagercrantz uppfattar naturligt nog de fördömdas eviga pina, som Dante beskriver, som något ytterligt grymt och orättfärdigt – om det vore verklighet. Men Stolpe för-svarar med intensitet den ohyggliga och vidskepliga helvetestron och skäller Lagercrantz för "amoralisk" och "normlös" därför att denne menar att en Gud borde förlåta människorna alla deras synder i stället för att grymt straffa dem. Men Stolpes bok är så illa skriven att den inte klargör *vilken sorts* helvetestro han själv tycker om. Kryptiskt skriver han på ett ställe att helvetet är "ett andligt tillstånd, där man hamnar av eget val i det ögonblick då man vägrar att erkänna kärlek som kärlek, renhet som renhet, Kristus som Gud". Men helvetet är enligt Jesus och enligt Dante något *mycket mer kännbart* än bara en "förblindelse", ett "hat mot renheten och kärleken".

Lagercrantz beskylls för att vara "sedlig idiot"(!) och för att hata renheten och kärleken. Men Stolpe är lika insiktslös som han är ilsken, och komisk, när han bedömer Lagercrantz' personlighet. Frågan är om inte ateisten, humanisten Lagercrantz är mer i släkt med den förlåtande och medkännande sidan av Jesu personlighet än vad katoliken Stolpe är.

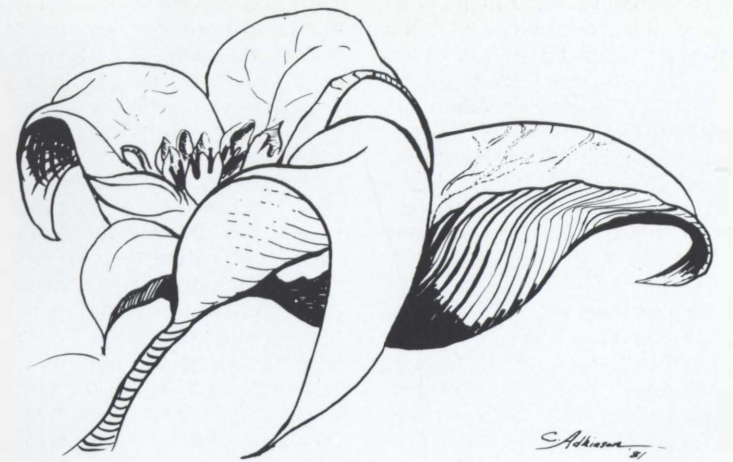
Pingstvännerna säger ju att Gud är kärleken och har inrättat helvetet, men erbjudit alla människor frälsning så att de som avvisar frälsningserbjudandet har sig själva att skylla, när de hamnar i helvetet. Stolpe säger nästan detsamma: Man måste ångra sig, innan man dör, annars sitter man till slut helt rättvist i helvetet.

Ogenerat beljuger Stolpe ideligen Lagercrantz genom att tillskriva honom fula egenskaper och tänkesätt som Lagercrantz uppenbarligen inte har. Man får väl tro att detta sker omedvetet och i oförstånd, inte av slem beräkning. Stolpe anser sig ju vara en "from" man.

På ett ställe säger Stolpe att Lagercrantz tar parti för den brottsliga Francesca (som i Dantes diktverk dömts till helvetet för äktenskapsbrott) *mot* hennes domare (Gud). Är då Lagercrantz för brottet och mot rättvisan? Det tycks Stolpe vilja säga. Men sanningen är ju att Lagercrantz, till skillnad från Stolpe, tar parti för en olycklig människa gentemot hennes plågoande. Tydligen är Lagercrantz' etik ett nummer för stor för Stolpes hjärta.

Stolpes hatbok om Lagercrantz säger en del om Lagercrantz – där denne citeras – men den säger mer om Stolpe. Det är en usel bok.

SM

Försök aldrig fördröja framåtskridandet.

Försök aldrig fördröja naturens gång.

När du vandrar genom trädgården
och ser vårblommornas skönhet och härlighet
ska du inte ödsla tid på att önska att de ska bli kvar där
för alltid, så att du alltid kan njuta av dem.

Allting har sin tid, allt har sin årstid.

Låt gå;
låt saker och ting förändras runt omkring dig
utan att du försöker hålla fast vid dem,
för när krokusens blomningstid är förbi
är det tid för någonting annat lika underbart att ta vid.

Se naturens under och känn alltid tacksamhet över dem.

I naturen ser du Mig:

i trädet som växer,
i blommans färgprakt,
i rosens doft,

Jag finns där i allting. Minns alltid detta.

I en stens skönhet och form,
i ett litet sandkorn,
i bergens majestät,
Jag finns där.

Lev med i naturens rytm.

Bli ett med allt som finns omkring dig.

Se det allra bästa i allting

så upptäcker ni att ni är omgivna av det bästa,
för ni drar det till er, som magneten drar till sig stålet.

Det goda drar till sig gott,

liksom det onda drar till sig ont.

Fyll era liv med det goda,

med sanning,
med kärlek,
med förståelse

så att ingenting av det motsatta slaget

får möjlighet att komma in –

och börja göra detta *nu*.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy.
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson.
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation.

Åsa Freij: "Alternativa nobelpriset"	2
SM: Livsfestival i Stockholm	4
Jörgen I. Eriksson: Shamanism – en helig teknik	10
Per Sellmann: Suggestopedi	14
Per Sellmann: Visuellt minne	16
Lennart Lidfors: Myten om skapelsens krona	18
Bill Nilsson: Tio ufologiska forsknings- principer enligt Philip J. Klass	20
Freya Sidanius: Mandala – ett helhetscenter	24
Eva Jagrell: Magnetterapi – en väg till hälsa för många?	26
Per Sellmann: Sökarguiden	31
Nils-Olof Jacobson: Holistisk bokvandring	36

ATT SE MED ANDRAS ÖGON

Att se med din egna ögon är lätt. Du gör det varje vaken stund. Du betraktar såväl stort som smått i världen med dina egna ögon – eller rättare sagt: med din egen personlighet. Men dina ögon är inga objektiva vittnen. De är uttryck för din levande och trevande själ.

Det finns andra ögon än dina. Många. De ser på annat sätt än du. De finner verkligheten annorlunda. Det som du bejakar, avvisar de kanske, och det som de tar till sig, det vänder du dig kanske emot.

Vi ser olika. Och det är en omdömesfråga vad som är rätt syn. Men det är nyttigt att försöka se med andras ögon, att känna sig in i andras personlighet, betrakta världen i stort eller smått utifrån andras annorlunda erfarenheter. Det kan ge förståelse, tolerans och – ibland – en insikt att man själv haft fel. Det kan också ge en bättre förmåga att samtala med andra. Och människor med olika åsikter behöver samtala. Det vänliga samtalet kan ha stor betydelse i stort och i smått.

Det är bättre om Reagan och Bresnev språkar med varandra än hotar varandra. Det är bättre att de lär känna varandra än bygger upp en mur mellan sig. De borde egentligen umgås flitigt. De borde komma samman till luncher, middagar,

tebjudningar. De borde promenera i parken tillsammans, sitta i bastun tillsammans, se på teater, eller fotboll, tillsammans. Deras barn borde umgås, och vännerna ... "dina vänner är mina vänner" ...

Om man lär känna andra, inser man att de inte är annorlunda. Man börjar tycka om dem. Man ser deras fel och brister och deras förtjänster. Skillnaderna i synsätt förefaller mindre. Till slut upphör alla väsentliga olikheter att existera. Man finner att det rör sig om människor som är lika, i många avseenden lika en själv.

Att se med andras ögon förutsätter en grundlig kännedom om dem. Man måste uppsöka dem, bokstavligen eller bildligt.

Att se med andras ögon betyder inte att alltid godta deras synsätt. Men det innebär kännedom, förståelse och – kanske – tolerans. Det kan medföra allvarliga förebråelser. Men det innebär alltid vilja att ge dem en chans, och nya chanser, att aldrig stänga dörren till förståelse och gemenskap.

Kännedom om andra kan ge nycklar till lösningen av problem. Att se med andras ögon kan vara mycket viktigt.

SM

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för
livsaskådningsfrågor

Redaktör och ansv. utgivare:
Sven Magnusson

Adress:
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Telefon: 08 - 69 60 27

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 92: -

Halvår 48: -

Postgiro: 70 60 47 - 8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):

Helsida 1.000: -, halvsida
600: -, småannonser 20: - per
spalt-cm, men minst 60: -.

Tryckt hos Smålandspostens
Boktr. AB 1982

ISSN 0038-0504

**Här är
böcker för Dig
som söker ett
meningsfyllt liv och
harmoni, säkerhet
och klarhet**

En bokbilaga från
WIDINGS FÖRLAGS AB

21 böcker av Bô Yin Râ

den tysk-schweiziske skrift-
ställaren och diktaren
Joseph Anton Schneiderfranken

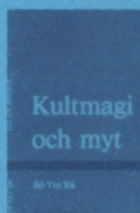
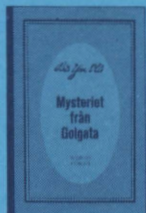

Många människor får idag inte sin innersta religiösa längtan uppfylld på ett fullständigt tillfredsställande sätt, trots att det inte råder någon brist på trosbekännelser och religiösa sekter. Till dessa människor talar Bô Yin Râ. Utan yttre bindning till något religiöst samfund visar hans böcker möjligheterna att upptäcka det verkliga målet för den mänskliga tillvaron och att gestalta livet meningsfullt och harmoniskt.

Bô Yin Râ's lära fyller en hel rad av större och mindre band. Vart och ett av dessa band är anpassat efter en speciell andlig eller själslig läggning hos läsaren. Allt efter vårt yttre eller inre tillstånd tilltalar oss än det ena, än det andra bandet mest.

Den som kan leva sig in i den värld som dessa böcker öppnar för honom, han kommer att tränga fram till livets källor, och resultatet av hans uthållighet kommer att visa sig i ett inre och yttre berikande av livet med full harmoni, säkerhet och klarhet.

Som första böcker vid ett studium av Bô Yin Râ kan rekommenderas "Boken om livet efter detta", "Mysteriet från Golgata", "Boken om lyckan" och "Tillvarons mening". Ett slags tema till hans författarskap är "Boken om den levande Guden".

Boken om livet efter detta

Innehåll: Konsten att dö. Om evighetens tempel och andens värld. Det enda verkliga. Vad bör man göra?

Mysteriet från Golgata

Innehåll: Vår fruktansvärdaste fiende. Kärlek och hat. Själslig växt. Andlig ledning. Ockulta övningar. Mediumism och konstnärligt skapande. Vid livets källa. Upptagande i den 'Vita logen'. Däraktiga tilltag.

Kultmagi och myt

Människans verk. Myt och verklighet. Myt och kult. Kult såsom magi. Magi och kunskap. Det inre ljuset. Slutsats.

Vem är Bô Yin Râ?

Bô Yin Râ's borgerliga namn var Joseph Anton Schneiderfranken. Namnet Bô Yin Râ är inte en pseudonym i vanlig bemärkelse utan det namn under vilket han skulle forma sin lära, som ej är grundad på något uttänkt eller anknuten till någon kunskap förvärvad genom studium. Bô Yin Râ föddes år 1876 i Aschaffenburg i södra Tyskland. Folkskolans undervisning var den enda han kom i åtnjutande av. Efter skolan gick Bô Yin Râ på konstskola i

Frankfurt och var 1896–98 målare i Frankfurts stadsteater. 1900–17 var vandringsår – Bô Yin Râ besökte under denna tid München, Wien, Paris, Berlin, Sverige och Grekland för att studera konst och måla.

Bô Yin Râ gifte sig, flyttade 1923 till Schweiz och bosatte sig i Lugano. Där bodde han till sin död 1943. I Lugano ägnade han all sin tid till att måla och skriva. Hans böcker gav upphov till åtskilliga brev och personliga besök.

Härmed rekvirerar jag följande böcker från Wadings Förlags AB

Boken om den konungsliga konsten	Häft.	Antal	Inb.	Antal
Boken om den levande Guden	34:–	49:–		
Boken om livet efter detta	21:50	34:50		
Boken om människan	23:–	37:–		
Boken om lyckan	slut	33:–		
Vägen till Gud	16:75	30:–		
Boken om kärleken	22:50	36:50		
Tröstens bok	11:50	23:–		
Boken om samtalen	22:50	36:50		
Hemligheten	31:50	46:–		
Johannes visdom	28:50	43:–		
Vägvisare	29:–	39:–		
Frihetsspöket	31:50	42:50		
Mina lärjungars väg	33:–	43:–		
Mysteriet från Golgata	22:–	36:–		
Kultmagi och myt	29:–	43:–		
Tillvarons mening	16:–	28:–		
Mera ljus	30:50	45:–		
Uppståndelse	32:–	43:–		
Bönen	22:50	37:–		
Livets ord	19:–	33:50		

Försändelser över 75:– eller minst 3 böcker lev. fraktfritt.

Böckerna sändes till:

Namn

Adress

Postadress

Bô Yin Râ's livsverk

Själv ansåg Bô Yin Râ, Joseph Anton Schneiderfranken, "sina andliga läroskrifter" ("Das Geistige Lehrverk"), 32 böcker och därtill 9 böcker som ansluter sig till läroskrifterna samt ett antal "andliga bilder", vara det enda som var betydelsefullt och han undanbad sig allt intresse för sitt personliga liv. Den första boken kom ut 1913, strax efter vistelsen i Grekland. Böckerna har översatts till flera främmande språk såsom franska, holländska, engelska, spanska och svenska. Huvudförlag är Kober'sche Verlagsbuchhandlung i Bern.

Widings Förlags AB

Per Hörbergs väg 1
161 55 Bromma